

Rada
Evropské unie

Brusel 21. února 2020
(OR. en)

6250/20

TELECOM 22
COMPET 55
MI 47
DATAPROTECT 21

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Jordi AYET PUIGARNAU, ředitel, za generálního tajemníka Evropské komise
Datum přijetí:	20. února 2020
Příjemce:	Jepppe TRANHOLM-MIKKELSEN, generální tajemník Rady Evropské unie
Č. dok. Komise:	COM(2020) 66 final
Předmět:	SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ Evropská strategie pro data

Delegace naleznou v příloze dokument COM(2020) 66 final.

Příloha: COM(2020) 66 final

V Bruselu dne 19.2.2020
COM(2020) 66 final

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

Evropská strategie pro data

Evropská strategie pro data

1. Úvod

Digitální technologie během posledních několika let proměnily hospodářství a společnost a ovlivňují všechna odvětví činnosti a každodenní život všech Evropanů. Ústředním prvkem této přeměny jsou data, ovšem tím to zdaleka nekončí. Data podložená inovace bude znamenat pro občany obrovský přínos, například prostřednictvím lepší personalizované medicíny, nové mobility a svým podílem na dosažení cílů Zelené dohody pro Evropu. Ve společnosti, kde jednotlivci budou vytvářet stále větší objemy dat, musí způsob, jakým jsou data shromažďována a využívána, klást na první místo zájmy jednotlivce, a to v souladu s evropskými hodnotami, základními právy a pravidly. Občané budou data podloženým inovacím důvěřovat a budou je přijímat pouze tehdy, pokud si budou jisti, že veškeré sdílení osobních údajů v EU bude podmíněno plným dodržováním přísných pravidel EU v oblasti ochrany údajů. Současně rostoucí objem neosobních dat z průmyslu a veřejných dat v Evropě kombinovaný s technologickou změnou spočívající ve způsobu uchovávání a zpracovávání dat bude představovat potenciální zdroj růstu a inovací, který by měl být využit.

Občané by měli mít možnost činit lepší rozhodnutí na základě informací získaných z neosobních dat. A tato data by měla být přístupná všem, a to bez ohledu na to, zda se jedná o veřejné či soukromé subjekty, velké či malé podniky, začínající podniky nebo obří korporace. To umožní společnosti mít co největší užitek z inovací a konkurenceschopnosti a zajistit, že z digitální dividendy bude mít prospěch každý z nás. Digitální Evropa by měla odrážet to nejlepší z Evropy – její otevřenou, spravedlivou, rozmanitou, demokratickou a sebevědomou tvář.

EU se může stát **modelovým vzorem pro společnost založenou na datech za účelem přijímání lepších rozhodnutí – v podnicích a ve veřejném sektoru**. Za účelem naplnění této ambice může EU vycházet ze silného právního rámce, pokud jde o ochranu údajů, základní práva, bezpečnost a kybernetickou bezpečnost, a ze svého vnitřního trhu s konkurenceschopnými společnostmi všech velikostí a různých průmyslových základen. Pokud má EU v ekonomice založené na datech získat vedoucí úlohu, musí začít jednat nyní a ve vzájemné shodě řešit řadu otázek od konektivity po zpracování a uchovávání údajů, výpočetní výkon a kybernetickou bezpečnost. Kromě toho bude muset zlepšit své řídicí struktury pro zpracování dat a zvýšit své množství kvalitních dat, které jsou k dispozici pro použití a opakovanému využití.

V konečném důsledku Evropa usiluje o využití přínosů lepšího využívání dat, včetně větší produktivity a konkurenčních trhů, ale rovněž zlepšení v oblasti zlepšení zdraví a životních podmínek, životního prostředí, transparentnosti správy a vyhovujících veřejných služeb. Opatření stanovená v tomto dokumentu přispívají ke komplexnímu přístupu k ekonomice založené na datech, jejímž cílem je zvýšit využívání dat a datových produktů a služeb na jednotném trhu a poptávku po nich.

Toto sdělení nastiňuje strategii politických opatření a investic s cílem umožnit rozvoj ekonomiky založené na datech na období příštích pěti let. Tato datová strategie je předložena současně se sdělením Komise „Utváření digitální budoucnosti Evropy“ a bílou knihou o umělé inteligenci, která uvádí, jak bude Komise podporovat a prosazovat rozvoj a využívání umělé inteligence v celé EU.

Na základě této strategie zahajuje Komise komplexní konzultaci o konkrétních opatřeních, která by mohla být přijata s cílem udržet EU v čele ekonomiky aktivně využívající data, a to při současném respektování a prosazování základních hodnot, které jsou základem evropských společností.

2. Co je v sázce?

Rostoucí objemy dat a technologická změna

Objem dat vytvářených ve světě rychle roste, a to z 33 zettabytů v roce 2018 na očekávanou úroveň 175 zettabytů v roce 2025¹. Každá nová vlna dat představuje velké příležitosti pro EU, aby se stala světovou jedničkou v této oblasti. Navíc způsob uchování a zpracování dat se v příštích 5 letech dramaticky změní. V současnosti probíhá 80 % zpracování a analýzy dat v datových centrech a v centralizovaných výpočetních zařízeních a 20 % v inteligentních propojených předmětech, jako jsou automobily, domácí spotřebiče nebo výrobní roboti, a ve výpočetních zařízeních v blízkosti uživatele („edge computing“). Do roku 2025 se tyto podíly pravděpodobně převrátí². Kromě hospodářských výhod a přínosů z hlediska udržitelnosti, které tento vývoj přináší, otevírá další příležitosti pro podniky, aby vyvinuly nástroje pro tvůrce dat za účelem zvýšení kontroly nad svými vlastními daty.

Význam dat pro hospodářství a společnost

Data přetvoří způsob, jakým vyrábíme, spotřebováváme a žijeme. Přínosy pocítíme v každém aspektu našeho života, od uvědomělejší spotřeby energie a sledovatelnosti produktů, materiálů a potravin po zdravější životy a lepší zdravotní péči.

Personalizovaná medicína bude lépe reagovat na potřeby pacientů tím, že umožní lékařům přijímat rozhodnutí založená na datech. To umožní individuálně přizpůsobit správnou léčebnou strategii potřebám dané osoby ve správný čas a/nebo určit predispozici k chorobě a/nebo zajistit včasnou a cílenou prevenci.

Data jsou nepostradatelnou hnací silou hospodářského rozvoje: Jsou již základem řady nových produktů a služeb, což vede ke zvyšování produktivity a účinnějšímu využívání zdrojů ve všech odvětvích hospodářství, umožňuje uzpůsobit produkty a služby více na míru osobním požadavkům a lepší tvorbu politik a modernizaci služeb veřejné správy. Jsou základním zdrojem pro začínající podniky a malé a střední podniky (MSP), pokud jde o vývoj produktů a služeb. Dostupnost dat je zásadní pro trénování systémů v oblasti umělé inteligence, přičemž produkty a služby se rychle přesouvají od rozpoznávání vzorců a tvorby poznání k důmyslnějším prognostickým metodám, a tudíž i k lepšímu rozhodování.

¹ IDC, 2018.

² Gartner, 2017.

Data budou rovněž přispívat k rozsáhlému provádění transformačních postupů, jako je např. používání digitálního replikování ve výrobě.

Digitální replikování vytváří virtuální repliku fyzického produktu, procesu nebo systému. Replika může na základě analýzy dat předvídat např., kdy stroj selže, což umožňuje zvýšit produktivitu prostřednictvím prediktivní údržby.

Navíc zpřístupnění většího množství dat a zlepšení způsobu jejich využívání má zásadní význam pro řešení společenských výzev a výzev v oblasti klimatu a životního prostředí, což přispívá k vytváření zdravějších, bohatších a udržitelnějších společností. Povede například k lepším politikám v zájmu dosažení cílů Zelené dohody pro Evropu. Současně se odhaduje, že stávající environmentální stopa odvětví IKT činí mezi 5 až 9% celkové světové spotřeby elektřiny a více než 2% všech emisí, z nichž velká část je způsobena datovými centry, cloudovými službami a konektivitou. Digitální strategie EU „Utváření digitální budoucnosti Evropy“ navrhuje pro odvětví IKT opatření pro ekologickou transformaci.

EU má v každém ohledu zájem na ekonomice budoucnosti založené na datech

V současné době drží velkou část světových dat malý počet velkých technologických firem. To by mohlo dnes v EU snížit pobídky pro zakládání, růst a inovace podniků založených na datech. Máme před sebou však ještě řadu příležitostí. Velká část dat budoucnosti bude pocházet z průmyslových a profesionálních aplikací, oblastí veřejného zájmu nebo aplikací internetu věcí v každodenním životě, tedy oblastí, v nichž je EU silná. Příležitosti budou rovněž vyplývat z technologické změny. Vzniknou nové šance pro evropské podniky v oblastech, jako je cloud na okraji sítě, digitální řešení pro aplikace, jež jsou zásadně důležité pro bezpečnost, jakož i v oblasti kvantové výpočetní techniky. Z těchto trendů vyplývá, že dnešní vítězové nemusí být nutně vítězi budoucími. O zdrojích konkurenceschopnosti pro příští desetiletí v ekonomice založené na datech se však rozhoduje dnes. Proto by EU měla jednat již nyní.

EU má potenciál uspět v ekonomice aktivně využívající data. Má technologie, know-how a vysoce kvalifikovanou pracovní sílu. Konkurenti, kterými jsou např. Čína a USA, již však rychle inovují a vytvářejí své koncepty přístupu k datům a jejich používání na celém světě. V USA je organizace datového prostoru ponechána soukromému sektoru, což má značné účinky na koncentraci. Čína má kombinaci státního dohledu se silnou kontrolou obrovských objemů dat velkými technologickými společnostmi, avšak neexistují dostatečné záruky pro jednotlivce.

Máme-li uvolnit tento potenciál, musíme si najít naši evropskou cestu, která udrží rovnováhu mezi tokem a širokým využíváním dat a zachováním přísných norem ochrany soukromí, bezpečnosti a etiky.

Čeho se doposud podařilo dosáhnout?

Komise již od roku 2014 podnikla řadu kroků. Prostřednictvím obecného nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR)³ vytvořila EU pevný rámec pro digitální důvěru. Nadcházející přezkum nařízení o

³ Nařízení (EU) 2016/679.

ochraně osobních údajů může v tomto ohledu poskytnout další užitečné prvky. Dalšími iniciativami, které posílily rozvoj ekonomiky založené na datech, jsou nařízení o volném toku neosobních údajů (FFD)⁴, akt o kybernetické bezpečnosti (CSA)⁵, směrnice o veřejně přístupných údajích⁶. Komise se rovněž zapojila do digitální diplomacie a uznává, že 13 zemí poskytuje odpovídající úroveň ochrany osobních údajů.

S cílem řešit zjištěná selhání trhu byly v některých oblastech rovněž přijaty odvětvové právní předpisy týkající se přístupu k datům, např. v případě automobilového průmyslu⁷, poskytovatelů platebních služeb⁸, informací inteligentního měření⁹, dat elektrické sítě¹⁰ nebo inteligentních dopravních systémů¹¹. Směrnice o digitálním obsahu¹² přispěla k posílení postavení jednotlivců tím, že zavedla smluvní práva v případě poskytování digitálních služeb spotřebitelům, kteří poskytují přístup ke svým údajům.

3. Vize

Vize Komise vyplývá z evropských hodnot a základních práv a přesvědčení, že člověk je a měl by zůstat v centru naší pozornosti. Komise je přesvědčena, že podniky a veřejný sektor v EU mohou prostřednictvím využívání dat být schopny přijímat lepší rozhodnutí. Tím spíše je třeba využít příležitost, kterou představují data pro společenské a hospodářské blaho, neboť data lze na rozdíl od většiny hospodářských zdrojů reprodukovat za téměř nulové náklady a jejich užívání jednou osobou či organizací nebrání jejich užívání jinou osobou či organizací. Tento potenciál by měl být využit k řešení potřeb jednotlivců a vytvářet tak hodnotu pro hospodářství a společnost. K uvolnění tohoto potenciálu je třeba zajistit lepší přístup k datům a jejich odpovědné používání.

EU by měla vytvořit atraktivní politické prostředí, tak aby podíl EU na ekonomice založené na datech – uchovávaná a zpracovávaná data, která jsou dána v Evropě k cennému použití – do roku 2030 odpovídal přinejmenším její hospodářské váze, nikoli na základě nařízení, ale z vlastní volby. Cílem je vytvořit jednotný evropský datový prostor, skutečný jednotný trh s daty, otevřený pro data z celého světa, kde jsou osobní, jakož i neosobní údaje, včetně citlivých osobních údajů, bezpečné a kde podniky mají rovněž snadný přístup k téměř nekonečnému množství vysoce kvalitních průmyslových dat, které podporují růst a vytvářejí hodnotu, a zároveň minimalizují lidskou uhlíkovou a environmentální stopu. Mělo by se jednat o prostor, v němž lze účinně prosazovat právo EU a v němž jsou všechny produkty a služby založené na datech v souladu s příslušnými normami jednotného trhu EU. Za tímto účelem by EU měla kombinovat vhodné právní předpisy a správu, aby byla zajištěna dostupnost dat, a investice do norem, nástrojů a infrastruktur, jakož i kompetencí pro nakládání s daty. Toto příznivé prostředí podporující pobídky a možnosti volby povede k tomu, že v EU bude uchováváno a zpracováváno větší množství dat.

⁴ Nařízení (EU) 2018/1807.

⁵ Nařízení (EU) 2019/881.

⁶ Směrnice (EU) 2019/1024.

⁷ Nařízení 715/2007 ve znění nařízení 595/2009.

⁸ Směrnice o platebních službách 2015/2366.

⁹ Směrnice 2019/944 pro elektřinu, směrnice 2009/73/ES pro plynoměry.

¹⁰ Nařízení Komise (EU) 2017/1485, nařízení Komise (EU) 2015/703.

¹¹ Směrnice 2010/40/EU.

¹² Směrnice (EU) 2019/770.

Evropský datový prostor poskytne podnikům v EU možnost využít rozsahu vnitřního trhu. Společná evropská pravidla a účinné mechanismy vymáhání by měly zajistit, že:

- data mohou proudit v rámci EU a napříč odvětvími,
- evropská pravidla a hodnoty, zejména právní předpisy v oblasti ochrany osobních dat a ochrany spotřebitele a právo v oblasti hospodářské soutěže jsou plně dodržovány,
- pravidla pro přístup k datům a jejich využívání jsou spravedlivá, praktická a jasná a jsou zavedeny jasné a důvěryhodné mechanismy správy dat; existuje otevřený, ale rozhodný přístup k mezinárodním tokům dat založený na evropských hodnotách.

Zde uvedené kroky za účelem umožnění přístupu k datům musí být doplněny širší průmyslovou strategií pro ekonomiku aktivně využívající data. Datové prostory by měly posílit ekosystém (společností, občanské společnosti a jednotlivců) a vést k vytvoření nových produktů a služeb založených na dostupnějších datech. Veřejná politika může zvýšit poptávku po nabídkách založených na datech, a to jak zvýšením vlastní schopnosti veřejného sektoru využívat data pro rozhodování a veřejné služby, jakož i aktualizací nařízení a odvětvových politik s cílem zohlednit příležitosti, které nabízejí data, a zajistit, že nezachovávají demotivační faktory pro produktivní využívání dat.

Fungování evropského datového prostoru bude záviset na schopnosti EU investovat do technologií a infrastruktur příští generace, jakož i do digitálních kompetencí, jako je datová gramotnost. To zvýší technologickou suverenitu Evropy v klíčových základních technologiích a infrastrukturách pro ekonomiku založenou na datech. Infrastruktury by měly podporovat vytváření evropských úložišť dat, která umožňují analýzy dat velkého objemu a strojové učení způsobem, který je v souladu s právními předpisy v oblasti ochrany údajů a právem hospodářské soutěže, a umožňovat vznik ekosystémů založených na datech. Tato úložiště mohou být organizována centralizovaným nebo decentralizovaným způsobem¹³. Organizace poskytující data by na oplátku získaly lepší přístup k datům jiných poskytovatelů, analytickým výsledkům z úložiště dat, služby jako např. prediktivní služby údržby, nebo licenční poplatky.

I když data jsou nezbytná pro všechna odvětví hospodářství a společnosti, každá oblast má svá vlastní specifika a ne všechna odvětví se pohybují stejnou rychlostí. Proto opatření napříč odvětvími směrem k evropskému datovému prostoru musí být doprovázena vytvořením odvětvových datových prostorů ve strategických oblastech, jako je výroba, zemědělství, zdravotnictví a mobilita.

4. Problémy

Několik problémů brání EU realizovat svůj potenciál v ekonomice založené na datech.

Roztříštěnost mezi členskými státy představuje hlavní riziko pro vizi společného evropského datového prostoru a další rozvoj skutečného jednotného trhu s daty. Řada členských států zahájila úpravy svého právního rámce, jako např. o využívání dat v soukromém vlastnictví vládními orgány¹⁴, zpracování dat

¹³V druhém případě se data nepřesouvají na centrální místo, aby bylo možné je analyzovat společně s dalšími datovými soubory. Analytické nástroje přichází s daty, nikoli naopak. To usnadňuje uchování dat v bezpečí a zajišťuje kontrolu nad tím, kdo má přístup k datům a za jakým účelem.

¹⁴Například francouzský zákon „LOI n° 2016-1321 du 7 octobre 2016 pour une République numérique“, který umožňuje veřejnému sektoru přístup k některým datům (soukromého sektoru) veřejného zájmu nebo finský

pro účely vědeckého výzkumu¹⁵ nebo úpravy právních předpisů v oblasti hospodářské soutěže¹⁶. Jiné státy se otázkou řešení tohoto problému teprve začínají zabývat. Vznikající rozdíly zdůrazňují význam společného opatření pro posílení rozsahu vnitřního trhu. Bude třeba dosáhnout pokroku v těchto oblastech:

Dostupnost dat: Hodnota dat spočívá v jejím použití a opětovném použití. V současné době není k dispozici dostatek dat pro inovativní opakované použití, a to ani pro rozvoj umělé inteligence. Problémy lze rozdělit na základě toho, kdo je držitelem dat a kdo je jejich uživatelem, avšak rovněž v závislosti na povaze daných dat (tj. osobní údaje, neosobní údaje nebo smíšené datové soubory vzniklé sloučením předchozích dvou¹⁷). Několik problémů se týká dostupnosti dat pro veřejné blaho.

***Data pro veřejné blaho:** Data jsou vytvářena společností a mohou sloužit k boji proti mimořádným událostem, jako jsou povodně a lesní požáry, k zajištění toho, aby lidé mohli žít déle a zdravěji, ke zlepšení veřejných služeb a k řešení zhoršování životního prostředí a změny klimatu, a pokud je to nezbytné a přiměřené, k zajištění účinnějšího boje proti trestné činnosti. Data vytvořená veřejným sektorem, jakož i vytvořená hodnota, by měly být k dispozici pro veřejné blaho tím, že se zajistí, a to i prostřednictvím preferenčního přístupu, že tato data budou využívána výzkumnými pracovníky, jinými veřejnými institucemi, malými a středními podniky nebo začínajícími podniky. Data soukromého sektoru mohou rovněž významně přispět k veřejnému blahu. Využívání souhrnných a anonymizovaných dat ze sociálních médií může být například účinným způsobem, jak doplnit zprávy všeobecných lékařů v případě epidemie.*

- *Využívání informací veřejného sektoru podniky (sdílení dat mezi vládami a podniky – G2B). Zpřístupnění informací veřejné správy je dlouhodobou politikou EU¹⁸. Tato data jsou vytvářena za použití veřejných prostředků, a proto by měla být přínosná pro společnost. Nedávno revidovaná směrnice o otevřených datech¹⁹, jakož i ostatní odvětvové právní předpisy, zajišťují, že veřejný sektor snadno zpřístupní více dat, která vytváří, pro jejich použití²⁰, zejména malými a středními podniky, ale rovněž občanskou společností a vědeckou obcí, a to v rámci nezávislých hodnocení veřejných politik. Vlády však mohou učinit více. Datové soubory s vysokou hodnotou nejsou často dostupné za stejných podmínek v celé EU, což při používání dat znevýhodňuje malé a střední podniky, které si takovou rozptřičenost nemohou dovolit. Zároveň citlivé údaje (např. údaje*

zákon o lesích, který ukládá vlastníkům lesů povinnost sdílet informace týkající se správy lesů s veřejným sektorem.

¹⁵ Například finský zákon o sekundárním využívání zdravotních a sociálních údajů, kterým se zřizuje orgán poskytující povolení k údajům.

¹⁶ Diskuse o přizpůsobení pravidel hospodářské soutěže tak, aby byly lépe vybaveny pro ekonomiku založenou na datech, probíhají například v Německu. Viz také zpráva Komise „Politika hospodářské soutěže v digitální éře“.

¹⁷ Pokud jde o právní jistotu, Evropská komise v květnu 2019 vydala praktické pokyny pro podniky, jak zpracovávat smíšené datové soubory. Viz COM(2019) 250 <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/practical-guidance-businesses-how-process-mixed-datasets>

¹⁸ Od přijetí směrnice 2003/98/ES o opakovaném použití informací veřejného sektoru.

¹⁹ Směrnice (EU) 2019/1024, kterou se ruší směrnice 2003/98/ES ve znění směrnice 2013/37/EU.

²⁰ Evropský portál veřejně přístupných dat obsahuje příklady řady společností z celé EU, které využívají veřejně přístupná data, a některé z nich by bez dostupnosti dat neexistovaly. <https://www.europeandataportal.eu/en/using-data/use-cases>.

o zdravotním stavu) ve veřejných databázích nejsou často zpřístupňovány pro účely výzkumu, protože neexistují žádné kapacity ani mechanismy, které by umožňovaly provádění konkrétních výzkumných činností způsobem, který je v souladu s pravidly ochrany osobních údajů.

- *Sdílení a využívání soukromých dat jinými společnostmi (sdílení dat mezi podniky – B2B)*. I přes hospodářský potenciál se sdílení dat mezi podniky nerozvinulo v dostatečném rozsahu. Důvodem je nedostatek hospodářských pobídek (včetně obav ze ztráty konkurenční výhody), nedostatek důvěry mezi hospodářskými subjekty, že data budou použita v souladu se smluvními dohodami, nerovnováha ve vyjednávací síle, obava ze zneužití dat třetími stranami a nedostatek právní jistoty ohledně toho, kdo co může s daty dělat (například v případě společně vytvořených dat, zejména dat internetu věcí).
- *Využívání soukromých dat ze strany vládních orgánů (sdílení dat mezi podniky a veřejnou správou – B2G)*. V současné době není k dispozici dostatek dat soukromého sektoru, které veřejný sektor využívá ke zlepšení tvorby politiky založené na faktech²¹ a veřejných služeb, jako je řízení mobility nebo zlepšení rozsahu a včasnosti oficiálních statistik²², a tím jejich relevance v souvislosti s novým společenským vývojem. Doporučení skupiny odborníků²³ vytvořené Komisí zahrnují vytvoření vnitrostátních struktur pro sdílení dat B2G, vytvoření vhodných pobídek pro vytvoření kultury sdílení dat a návrh prozkoumat regulační rámec EU pro řízení opětovného využívání dat soukromého sektoru veřejným sektorem za účelem veřejného zájmu.
- Stejně důležité je *sdílení dat mezi veřejnými orgány*. Může významně přispět ke zlepšení tvorby politik a veřejných služeb, ale také snížit administrativní zátěž pro podniky působící na jednotném trhu (zásada „pouze jednou“).

Nerovnováha v tržní síle: Kromě vysoké koncentrace v poskytování cloudových služeb a datových infrastruktur existují také nerovnováhy na trhu, pokud jde o přístup k datům a jejich využívání, například pokud jde o přístup malých a středních podniků k údajům. Týká se to velkých on-line platforem, kde malý počet subjektů může akumulovat velké množství dat, získávat důležité poznatky a konkurenční výhody plynoucích z bohatství a rozmanitosti dat, která mají k dispozici. To může v konkrétních případech ovlivnit hospodářskou soutěž na trhu, nejen na trhu s těmito službami platforem, ale také na různých specifických trzích se zbožím a službami, které platforma obsluhuje, zejména v případě, kdy je platforma na těchto souvisejících trzích sama aktivní. Vysoký stupeň tržní síly vyplývající z „datové výhody“ může velkým subjektům umožnit stanovit pravidla platformy a jednostranně uložit podmínky pro přístup k datům a jejich využívání či dokonce využít tuto výhodu síly při vytváření nových služeb a rozšiřování na nové trhy. Nerovnováha může nastat i v jiných situacích, například pokud jde o přístup ke společně vytvořeným datům internetu věcí z průmyslových a spotřebních zařízení.

²¹Například v nových oblastech, jako je práce prostřednictvím platforem.

²²Rozsah práce na B2G nezahrnuje použití dat pro účely vymáhání práva. Jakékoli opatření v této oblasti by mělo být v souladu s právními předpisy v oblasti ochrany údajů a soukromí.

²³ viz zde: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/news-redirect/666643>.

Interoperabilita a kvalita dat: Interoperabilita a kvalita dat, jakož i jejich struktura, pravost a integrita jsou klíčové pro využívání hodnoty dat, zejména v souvislosti se zaváděním umělé inteligence. Tvůrci a uživatelé dat určili významné problémy v oblasti interoperability, které brání kombinování dat z různých zdrojů v rámci odvětví, a ještě více mezi odvětvími. Používání standardních a sdílených kompatibilních formátů a protokolů pro shromažďování a zpracovávání dat z různých zdrojů soudržným a interoperabilním způsobem napříč odvětvími a vertikálními trhy by měly být podpořeny prostřednictvím průběžného plánu pro normalizaci IKT²⁴ a (pokud jde o veřejné služby) posílením Evropského rámce interoperability²⁵.

Správa dat: Objevily se výzvy k dalšímu posílení správy využívání dat ve společnosti a v hospodářství²⁶. Aby se tyto datové prostory staly funkčními, jsou zapotřebí organizační přístupy a struktury (jak veřejné, tak soukromé), které umožní daty podloženou inovaci na základě stávajícího právního rámce.

Datové infrastruktury a technologie: Digitální transformace hospodářství EU závisí na dostupnosti a zavádění bezpečných, energeticky účinných, cenově dostupných a vysoce kvalitních kapacit pro zpracování dat, například kapacit, které jsou nabízeny cloudovými infrastrukturami a službami, a to jak v datových centrech, tak na okraji sítě. Z tohoto pohledu musí EU snížit svoji technologickou závislost na těchto strategických infrastrukturách, které jsou ústředním prvkem ekonomiky založené na datech.

Stále však přetrvávají problémy jak na straně nabídky, tak na straně poptávky.

Problémy na straně nabídky:

- Poskytovatelé cloudových služeb se sídlem v EU mají pouze malý podíl na cloudovém trhu, čímž je EU vysoce závislá na vnějších poskytovatelích, zranitelná, pokud jde o vnější hrozby v oblasti dat a vzniká jí ztráta investičního potenciálu pro evropský digitální průmysl na trhu zpracování dat,
- na poskytovatele služeb působící v EU se mohou vztahovat také právní předpisy třetích zemí, které představují riziko, že k údajům občanů a podniků EU budou mít přístup jurisdikce třetích zemí, které nedodržují rámec EU pro ochranu údajů. Zejména byly vyjádřeny obavy ohledně několika čínských právních předpisů týkajících se kybernetické bezpečnosti a vnitrostátních zpravodajských služeb,
- zatímco právní předpisy třetích zemí, např. americký zákon CLOUD, vycházejí z důvodů veřejné politiky, např. zákon o přístupu donucovacích orgánů k údajům pro vyšetřování trestních činů, uplatnění právních předpisů cizích jurisdikcí vyvolává u evropských podniků, občanů a veřejných orgánů oprávněné obavy, pokud jde o právní nejistotu a dodržování platných právních předpisů EU, jako jsou např. pravidla ochrany údajů. EU podniká kroky ke zmírnění těchto obav prostřednictvím vzájemně prospěšné mezinárodní spolupráce, jako je např. navržená dohoda mezi EU a USA k usnadnění přeshraničního přístupu k elektronickým důkazům, zmírňování rizika

²⁴ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/rolling-plan-ict-standardisation>.

²⁵ https://ec.europa.eu/isa2/eif_en; viz: COM(2017) 134 final.

²⁶ Např. v nedávné řadě seminářů organizovaných Komisí týkajících se konceptu „společných evropských datových prostorů“ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/report-european-commissions-workshops-common-european-data-spaces>.

kolize norem a vytvoření jednoznačných záruk pro údaje občanů a podniků EU. EU rovněž pracuje na mnohostranné úrovni, včetně v kontextu Rady Evropy, na vytvoření společných pravidel pro přístup k elektronickým důkazům, na základě vysoké ochrany základních a procesních práv,

- panuje nejistota ohledně dodržování důležitých pravidel a norem EU ze strany poskytovatelů cloudových služeb, například v oblasti ochrany údajů,
- mikropodniky a malé a střední podniky trpí hospodářskou újmou z důvodu problémů souvisejících se smlouvami, např. nesoulad se smlouvou nebo zneužívající ujednání²⁷.

Problémy na straně poptávky:

- V Evropě existuje nízká míra využívání cloud computingu (1 podnik ze 4, pouze 1 z 5 malých a středních podniků²⁸). Mezi členskými státy existují značné rozdíly ve využívání cloud computingu (od méně než 10 % po 65 % podniků využívajících cloud computing),
- využívání cloud computingu v evropském veřejném sektoru je nízké. To může vést k méně efektivním digitálním veřejným službám, a to nejen z důvodu jasného potenciálu snížení nákladů na IT prostřednictvím cloud computingu, ale také proto, že vlády potřebují škálovatelnost cloud computingu pro zavádění technologií, jako je umělá inteligence,
- na trhu, na němž působí menší, často evropští poskytovatelé inovativních cloudových služeb, není často nedostatečná viditelnost,
- Evropské podniky často čelí problémům s multicloudovou interoperabilitou, zejména s přenositelností údajů.

Posílení jednotlivců v oblasti uplatňování jejich práv: Jednotlivci oceňují vysokou úroveň ochrany udělenou obecným nařízením o ochraně osobních údajů a právními předpisy o soukromí a elektronických komunikacích. Trpí však neexistencí technických nástrojů a norem, které usnadňují uplatňování jejich práv a nejsou příliš zatěžující. Potenciál článku 20 nařízení o ochraně osobních údajů, jehož cílem je umožnit nové toky dat a podpořit hospodářskou soutěž, je uznán ve zprávách pro Komisi a vlády členských států²⁹ a není omezen na EU³⁰. Toto právo má v důsledku své koncepce, která umožňuje změnit poskytovatele služeb a neumožňuje opakované použití dat digitálních ekosystémech, svá praktická omezení.

Vzhledem k tomu, že spotřebitelé při využívání zařízení internetu věcí a digitálních služeb vytvářejí stále větší množství dat, může jim hrozit riziko diskriminace, nekalých praktik a efektů zakonzervování stávajícího stavu („lock-in“). Úvahy týkající se posílení postavení spotřebitelů a inovací jsou základem ustanovení směrnice o platebních službách týkající se přístupu k datům a jejich opětovného využívání.

²⁷Studie o hospodářské újmě způsobené v důsledku nespravedlivých a nevyrovnaných smluvních podmínek o cloud computingu

²⁸ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Cloud_computing_-_statistics_on_the_use_by_enterprises.

²⁹ Srov. např. Cremer/deMontjoye/Schweitzer, Politika hospodářské soutěže v digitální éře; Furman, Uvolnění digitální konkurence, zpráva pro vládu Spojeného království; Německá etická komise pro data

³⁰ Viz zavedení nového práva spotřebitelů v oblasti dat v Austrálii <https://www.accc.gov.au/focus-areas/consumer-data-right-cdr-0> a konzultace týkající se přenositelnosti dat v Singapuru.

V reakci na výše uvedené se ozývají hlasy, aby jednotlivci měli k dispozici nástroje a prostředky, aby se mohli přesněji rozhodnout, co se bude s jejich daty dít (prostřednictvím hnutí MyData a dalších)³¹. To je pro jednotlivce příslibem značného prospěchu, včetně jejich zdraví a dobrých životních podmínek, lepších osobních financí, nižší environmentální stopy, bezproblémového přístupu k veřejným a soukromým službám a větší kontroly a transparentnosti, pokud jde o jejich osobní údaje. K těmto nástrojům a prostředkům patří nástroje pro správu souhlasu, aplikace správy osobních údajů, včetně plně decentralizovaných řešení založených na technologii blockchain, jakož i družstva nebo trusty pro osobní údaje působící jako noví neutrální zprostředkovatelé v oblasti ekonomiky osobních údajů³². Tyto nástroje jsou v současné době stále ještě v plenkách, avšak mají značný potenciál a potřebují příznivé prostředí.

Dovednosti a datová gramotnost: Data velkého objemu a jejich analýzy zaujímají v současné době přední místo na seznamu kritických nedostatků v oblasti dovedností. V roce 2017 existovalo v EU-27 přibližně 496 000 neobsazených pracovních pozic v oblasti dat velkého objemu a jejich analýz³³. Navíc obecná gramotnost v oblasti dat je u pracovních sil a napříč populací relativně nízká a existují rozdíly v účasti (například u starších osob). Pokud se tento problém nevyřeší, nedostatek odborníků v oblasti dat a nedostatečná datová gramotnost budou mít dopad na schopnost EU zvládnout výzvy ekonomiky a společnosti založených na datech.

Kybernetická bezpečnost: V oblasti kybernetické bezpečnosti Evropa již vytvořila komplexní rámec na podporu členských států, podniků a občanů pro boj proti hrozbám a útokům v oblasti kybernetické bezpečnosti a Evropa bude i nadále vyvíjet a zlepšovat své mechanismy na ochranu svých dat a služeb, které z nich vycházejí. Bezpečné a rozšířené používání produktů a služeb založených na datech bude rovněž záviset na nejpřísnějších normách kybernetické bezpečnosti. Očekává se, že v tomto úsilí budou hrát důležitou roli rámec EU pro certifikaci kybernetické bezpečnosti a Agentura EU pro kybernetickou bezpečnost (ENISA)³⁴.

Avšak nové paradigma dat, v němž bude v datových centrech uchováváno méně dat a více dat bude všudypřítomným způsobem šířeno blíže k uživateli „na okraji sítě“, přinese nové výzvy v oblasti kybernetické bezpečnosti. Při výměně dat bude zásadní zachovat bezpečnost dat. Klíčovým, avšak náročným předpokladem pro podporu sdílení dat a zajištění důvěry mezi různými aktéry evropských datových ekosystémů bude zajištění kontinuity kontrol přístupu (tj. jak jsou spravovány a dodržovány bezpečnostní atributy dat) napříč hodnotovými řetězci dat.

*Nové decentralizované digitální technologie, jako je např. **blockchain**, nabízejí jednotlivcům a podnikům další možnost, jak spravovat a využívat toky dat na základě svobodného výběru a sebeurčení. Tyto technologie umožní jednotlivcům i podnikům dynamickou přenositelnost dat v reálném čase s různými modely odměňování.*

³¹ <https://mydata.org/>; <https://www.decodeproject.eu/>; <https://solid.mit.edu/>; <https://radicalxchange.org/>

³² Viz zpráva německé etické komise pro data, s. 133 a pracovní dokument útvarů Komise, s. 8.

³³ IDC 2019.

³⁴ Nařízení (EU) 2019/881 o evropském aktu o kybernetické bezpečnosti.

5. Strategie

Tato Evropská datová strategie slouží k uskutečnění vize skutečného jednotného trhu s daty a řeší zjištěné problémy prostřednictvím politických opatření a financování, přičemž vychází z výsledků, jichž bylo již dosaženo v několika posledních letech.

Každé z nových legislativních opatření bude vypracováno a posouzeno v plném souladu se zásadami zlepšování právní úpravy.

Opatření jsou založena na čtyřech pilířích:

A. Meziodvětvový správní rámec pro přístup k datům a jejich využívání

Meziodvětvová (či horizontální) opatření pro přístup k datům a jejich využívání by měla vytvořit nezbytný zastřešující rámec pro ekonomiku aktivně využívající data, čímž se zabráni škodlivé roztržičnosti na vnitřním trhu způsobené nejednotnými opatřeními mezi odvětvími a mezi členskými státy. Tato opatření by nicméně měla zohledňovat specifika jednotlivých odvětví a členských států.

Cílem přístupu Komise k regulaci je vytvořit rámce, které utvářejí kontext a umožňují rozvíjet živé, dynamické a silné ekosystémy. Protože je obtížné plně porozumět všem prvkům této transformace směrem k ekonomice aktivně využívající data, Komise se záměrně zdržuje příliš detailních, těžkopádných nařízení *ex ante* a upřednostňuje pružný přístup ke správě, který dává přednost experimentování (např. regulační pískoviště), iteraci a diferenciaci.

V souladu s touto zásadou zavádí první prioritou pro uvedení vize do praxe **podpůrný legislativní rámec pro správu společných evropských datových prostorů (4. čtvrtletí 2020)**. Tyto správní struktury by měly podporovat rozhodování o tom, jaká data lze použít v daných situacích, měly by usnadnit přeshraniční využívání dat a upřednostňovat požadavky a normy týkající se interoperability v jednotlivých odvětvích a napříč odvětvími při zohlednění potřeby, aby odvětvové orgány učily odvětvové požadavky. Tento rámec posílí nezbytné struktury v členských státech a na úrovni EU s cílem usnadnit využívání dat pro inovativní podnikatelské nápady, a to jak na úrovni jednotlivých odvětví či oblastí, tak z meziodvětvové perspektivy. Bude vycházet z nedávných iniciativ v členských státech³⁵ a v jednotlivých odvětvích s cílem řešit jednu či více z těchto otázek:

- posílit správní mechanismy na úrovni EU a v členských státech, které jsou relevantní pro využívání dat napříč odvětvími a pro využívání dat ve společných odvětvových datových prostorech, včetně soukromých i veřejných subjektů. To by mohlo zahrnovat mechanismus k upřednostnění normalizačních činností³⁶ a práci na harmonizovanějším popisu a přehledu datových souborů, datových objektů a identifikátorů s cílem podpořit interoperabilitu dat (tj. jejich

³⁵Finský orgán příslušný k vydávání povolení v oblasti zdravotních a sociálních údajů (<https://www.findata.fi/en/>), francouzské úložiště zdravotních údajů (<https://www.health-data-hub.fr/>), německé výzkumné datové středisko (<https://www.forschungsdatenzentrum.de/en>).

³⁶Záměrem není vytvořit orgán, který vypracuje nové normy, ale spíše by měl být schopen stanovit priority mezi stávajícími a budoucími normami, které mají být vytvořeny.

využitelnost na technické úrovni³⁷) mezi odvětvími a případně v rámci jednotlivých odvětví³⁸. Toho lze dosáhnout v souladu se zásadami dohledatelnosti, dostupnosti, interoperability a znovupoužitelnosti (zásady FAIR) dat, přičemž se zohlední vývoj a rozhodnutí odvětvových orgánů,

- usnadnit rozhodování o tom, jak a kým lze data využívat pro účely vědeckého výzkumu v souladu s obecným nařízením o ochraně osobních údajů. To platí zejména pro veřejné databáze s citlivými údaji, na něž se nevztahuje směrnice o veřejně přístupných údajích,
- usnadnit jednotlivcům používání dat, které vytvářejí pro veřejné blaho, pokud si to přejí („datový altruismus“), a to v souladu s obecným nařízením o ochraně osobních údajů.

Zadruhé, Komise bude pracovat na zpřístupnění většího objemu kvalitních dat veřejného sektoru pro opakované použití, zejména s ohledem na jejich potenciál pro malé a střední podniky. Za účelem zpřístupnění klíčových souborů referenčních dat veřejného sektoru pro inovace zahájí postup pro přijetí **prováděcího aktu o datových souborech s vysokou kvalitou (1. čtvrtletí 2021)** podle směrnice o otevřených datech, přičemž tyto datové soubory budou v celé EU k dispozici bezplatně, ve strojově čitelném formátu a prostřednictvím standardizovaných rozhraní pro programování aplikací (API). Komise prozkoumá mechanismy, aby zohlednila zvláštní potřeby malých a středních podniků. Bude rovněž pomáhat členským státům v tom, aby do 17. července 2021 zajistily včasné a přesné provedení nových pravidel směrnice o otevřených datech.

Zatřetí, Komise **prozkoumá potřebu legislativních opatření v otázkách, které mají vliv na vztahy mezi subjekty v ekonomice aktivně využívající data** s cílem poskytnout pobídky pro horizontální sdílení dat napříč odvětvími (doplnění sdílení dat v rámci jednotlivých odvětví, jak je uvedeno v dodatku). V **zákoně o údajích (2021)** by mohla být zahrnuta jedna či několik z těchto otázek:

- Posílit sdílení dat mezi podniky a veřejnou správou ve veřejném zájmu rovněž v souvislosti s doporučeními zahrnutými ve zprávě skupiny odborníků o sdílení dat mezi podniky a veřejnou správou,
- podporovat sdílení dat mezi podniky, zejména řešit problémy týkající se uživatelských práv pro společně vytvořená data (např. data internetu věcí v průmyslovém prostředí), která jsou obvykle stanovena v soukromoprávních smlouvách. Komise se rovněž bude snažit určit a odstranit stávající nepřiměřené překážky, které brání sdílení dat, a vyjasnit pravidla pro odpovědné využívání dat (např. právní odpovědnost). Obecnou zásadou je usnadnit dobrovolné sdílení dat,
- pouze v případě, že to vyžadují zvláštní okolnosti³⁹, by měl být přístup k datům povinný, a to případně za spravedlivých, přiměřených a/nebo nediskriminačních podmínek⁴⁰.

³⁷ Viz rovněž zásady pro dohledatelná, přístupná, interoperabilní a opakovaně použitelná data (FAIR): <https://www.force11.org/group/fairgroup/fairprinciples>.

³⁸ Například v prohlášení ministrů z Tallinu z roku 2017 týkajícím se veřejné správy se vlády vyzývají, aby „zvýšily dohledatelnost, kvalitu a technickou dostupnost údajů v klíčových základních registrech.“

³⁹Právo na přístup k datům by mělo být vyhrazeno pouze pro jednotlivá odvětví a mělo by být uděleno pouze tehdy, když je zjištěno / lze předvídat selhání trhu v tomto odvětví, které nemůže vyřešit právo hospodářské soutěže. Rozsah práva přístupu k datům by měl zohledňovat oprávněné zájmy držitele dat a musí dodržovat právní rámec.

- posouzení rámce práv duševního vlastnictví s cílem dále rozšířit přístup k datům a jejich využívání (včetně případné revize směrnice o databázích⁴¹ a možné vyjasnění uplatňování směrnice o obchodním tajemství⁴² jako podpůrného rámce).

Komise dále posoudí, jaká opatření jsou nezbytná pro vytvoření datových souborů pro analýzu dat a strojové učení.

Komise poskytne zúčastněným stranám více informací o souladu sdílení dat a o ujednání o sdružování s právními předpisy EU v oblasti hospodářské soutěže prostřednictvím aktualizace pokynů pro horizontální spolupráci⁴³. Komise je rovněž připravena poskytnout v případě potřeby další individuální pokyny týkající se projektů, pokud jde slučitelnost s pravidly EU v oblasti hospodářské soutěže. Při výkonu svých pravomocí v oblasti kontroly spojování podniků Komise blíže prozkoumá možné dopady rozsáhlého shromažďování dat prostřednictvím akvizic na hospodářskou soutěž a využití nápravných prostředků v oblasti přístupu k datům a jejich sdílení za účelem vyřešení případných obav.

Ve svém probíhajícím přezkumu řady pokynů pro státní podporu přezkoumá Komise vztah mezi veřejnou podporou podnikům (např. pro digitální transformaci) a minimalizaci narušení hospodářské soutěže prostřednictvím požadavků na sdílení dat pro příjemce.

Přezkum stávajícího samoregulačního přístupu pro změnu poskytovatele cloudových služeb⁴⁴ by mohl vést k dalším krokům v závislosti na pokroku, kterého účastníci trhu dosáhli.

Komise rovněž zváží problémy týkající se soudní příslušnosti ve vztahu k datům. Tyto problémy vytvářejí nejistotu pro podniky, které mohou čelit protichůdným pravidlům. EU by neměla dělat kompromisy, pokud jde o její zásady: všechny společnosti, které prodávají zboží nebo poskytují služby související s ekonomikou aktivně využívající data v EU, musí dodržovat právní předpisy EU, což by nemělo být ohroženo nároky na soudní příslušnosti ze zemí mimo EU.

Komise zváží opatření, která usnadní používání dat u produktů a služeb a zvýší poptávku po službách založených na datech. Odvětvové přezkumy by měly určit regulační a neregulační překážky používání dat nebo nabídek založených na datech. Zvýšená dostupnost a normalizace dat by měla rovněž usnadnit soulad v reálném čase a přeshraniční soulad vedoucí ke snížením administrativní zátěže a překážek jednotného trhu. Navíc vlády mohou rovněž posílit poptávku prostřednictvím zvýšeného používání analýzy dat a automatických služeb ve veřejných službách a rozhodování.

Skupina pro sledování ekonomiky online platforem analyzuje akumulaci velkého množství dat velkými technologickými společnostmi, roli dat při vytváření a posilování nerovností ve vyjednávací síle a způsob, jakým tyto společnosti využívají a sdílejí data napříč odvětvími. Problém nebude řešen v rámci právního předpisu o datech, ale v rámci širšího šetření týkajícího se vysokého stupně tržní síly některých platforem a rovněž v souvislosti s prací Komise na balíčku týkajícím se aktu o digitálních službách. Na základě tohoto zjištění Komise zváží, jak nejlépe řešit systematictější otázky týkající se

⁴⁰ Variace této zásady se vztahují zejména na některé informace o opravách a údržby motorových vozidel, které mají být dostupné podle směrnice 715/2007, jakož i informace vyplývající z testování chemických látek na obrotlovcích podle nařízení 1907/2006 (REACH).

⁴¹ Směrnice 96/9/ES.

⁴² Směrnice (EU) 2016/943.

⁴³ 2011/C 11/01.

⁴⁴ <https://swipo.eu/> Přístup je založen na nařízení o volném toku údajů, nařízení (EU) 2018/1807.

platform a dat, včetně případného nařízení *ex ante*, aby se zajistilo, že trhy zůstanou otevřené a spravedlivé.

Jít příkladem

Komise bude usilovat o dosahování špičkové kvality ve způsobu, jakým organizuje svá vlastní data, využívá data pro lepší tvorbu politik a zpřístupňuje data, která vytváří, a finanční prostředky ostatním, mimo jiné prostřednictvím Evropského portálu veřejně přístupných dat⁴⁵.

EU bude nadále poskytovat data získaná z jejích programů výzkumu a zavádění v souladu se zásadou „co nejotevřenější, uzavřené podle potřeby“ a výzkumným pracovníkům bude nadále usnadňovat vyhledávání dat, jejich sdílení, přístup k datům a službám a jejich opětovné využívání prostřednictvím evropského cloudu pro otevřenou vědu⁴⁶.

EU rovněž přispěje daty a infrastrukturou z programu pro pozorování země v rámci programu Copernicus, aby případně podpořila evropské datové prostory. Současně rozšíření ekosystému programu Copernicus prostřednictvím využívání evropských digitálních technologických řešení nabídne nové inovační příležitosti pro složky datových prostorů, a to jak veřejných, tak soukromých.

EU bude usilovat o větší využití dat a analýz dat ve svých interních procesech a jakožto podkladu, z něhož vychází Komise při rozhodování a přezkumech stávající politiky.

Klíčová opatření

- Navrhnout legislativní rámec pro správu společných evropských datových prostorů, 4. čtvrtletí 2020
- Přijmout prováděcí akt o datových souborech s vysokou hodnotou, 1. čtvrtletí 2021
- Případně navrhnout právní předpis o datech, 2021
- Analýza důležitosti dat v digitální ekonomice (např. prostřednictvím skupiny pro sledování ekonomiky online platform) a přezkum stávajícího politického rámce v rámci balíčku týkajícího se aktu o digitálních službách (4. čtvrtletí 2020).

B. Umožňující faktory: investice do dat a posílení evropských kapacit a infrastruktur pro hostování, zpracování a využívání dat, interoperabilita

V zájmu vytvoření ekonomické a společenské hodnoty z dat se Evropská strategie pro data opírá o úspěšně fungující ekosystém soukromých aktérů. Začínající a rozvíjející se podniky budou hrát klíčovou úlohu při rozvoji a růstu průlomových nových obchodních modelů, které plně využívají datové revoluce. Evropa by měla nabídnout prostředí, které podporuje daty podloženou inovaci a stimuluje poptávku po produktech a službách založených na datech jakožto významném výrobním faktoru.

Dosažení rychlého pokroku v oblasti daty podložené inovace ve strategických oblastech vyžaduje investice jak ze soukromého, tak veřejného sektoru. Komise využije svoji autoritu, jakož i programy

⁴⁵ <https://data.europa.eu/euodp/en/data/>.

⁴⁶ <https://ec.europa.eu/research/openscience/index.cfm?pg=open-science-cloud>. Viz rovněž COM (2016) 178 final a SWD(2018)83.

financování EU za účelem posílení technologické suverenity Evropy v ekonomice aktivně využívající data. Toho bude dosaženo prostřednictvím stanovení norem, vývoje nástrojů, souborů osvědčených postupů o způsobu nakládání s osobními údaji (zejména v souvislosti s pseudonymizací), jakož i vytváření infrastruktur příští generace pro zpracování dat. V příslušných případech budou investice koordinovány s příslušnými orgány v členských státech a provázány v souladu s pravidly státní podpory s vnitrostátním a regionálním financováním a s investicemi prostřednictvím strukturálních a investičních fondů.

V období 2021–2027 bude Komise investovat do projektu s vysokým dopadem v oblasti evropských datových prostorů a infrastruktury federovaných cloudových služeb.

Z projektu budou financovány infrastruktury, nástroje pro sdílení dat, architektury a řídicí mechanismy pro funkční sdílení dat a ekosystémy umělé inteligence. Bude vycházet z evropské federace (tj. propojení) energeticky účinných a důvěryhodných infrastruktur na okraji sítě a cloudových infrastruktur (infrastruktura jako služba, platforma jako služba, software jako služba). Bude řešit zvláštní potřeby odvětví v EU, včetně modelů pro zavádění hybridních cloudových služeb, které umožňují zpracování dat na okraji sítě, aniž by docházelo k jejich zpoždování („cloud-edge“). Do tohoto projektu bude zapojen evropský ekosystém podniků náročných na data, přičemž projekt podpoří evropské podniky a veřejný sektor v jejich digitální transformaci.

Aby byl tento projekt důvěryhodný jako celoevropská iniciativa, potřebuje odpovídající úroveň investic. Očekává se, že členské státy a odvětví investují do projektu společně s Komisí, čímž by mohlo být dosaženo celkového financování v řádu 4–6 miliard EUR, z čehož by Komise mohla usilovat o financování ve výši 2 miliardy EUR, a to na základě různých výdajových programů, s výhradou dohody o příštím víceletém finančním rámci.

Na projekt je třeba nahlížet v kontextu **širšího souboru strategických investic EU do nových technologií**, které Komise předloží v březnu 2020 jako součást své **průmyslové strategie**. Týkají se zejména financování edge computingu, vysoce výkonné výpočetní techniky / kvantové výpočetní techniky, kybernetické bezpečnosti, nízkopříkonových procesorů a sítí 6G. Tyto investice jsou zásadní pro budoucí datovou infrastrukturu EU s cílem vybavit Evropu správnou infrastrukturou, výpočetním výkonem, šifrovací kapacitou a nástroji kybernetické bezpečnosti pro zpracování dat.

Projekt s vysokým dopadem: rozvoj společných evropských datových prostorů a propojování cloudových infrastruktur

Konkrétně má Komise v úmyslu financovat **vytvoření celounijních společných interoperabilních datových prostorů** ve strategických odvětvích. Tyto prostory mají za cíl překonat právní a technické překážky sdílení dat napříč organizacemi, a to kombinací potřebných nástrojů a infrastruktur a řešení otázek důvěry, například prostřednictvím společných pravidel vytvořených pro uvedené prostory. Prostory budou zahrnovat: i) zavádění nástrojů a platforem pro sdílení dat; ii) vytvoření rámců pro správu dat; iii) zlepšování dostupnosti, kvality a interoperability dat, a to jak v prostředí specifických pro danou oblast, tak napříč odvětvími. Financování bude rovněž podporovat orgány v členských státech při zpřístupňování datových souborů s vysokou hodnotou pro opakované použití v různých společných datových prostorech.

Podpora datových prostorů se bude rovněž vztahovat na zpracování dat a výpočetní kapacity, které splňují základní požadavky, pokud jde o environmentální výkonnost, bezpečnost, ochranu údajů, interoperabilitu a rozšiřitelnost.

Se zaměřením na oblasti, ve kterých má podpora na úrovni EU jasnou přidanou hodnotu, se investice mohou vztahovat rovněž na propojení stávajících výpočetních kapacit na vnitrostátní⁴⁷ a evropské úrovni, včetně vysoce výkonných výpočetních kapacit⁴⁸, a v případě potřeby sloučit kapacitu zdrojů zpracování dat. Cílem je přispět k vytvoření společných datových infrastruktur a cloudových infrastruktur světové úrovně sloužících veřejnému užítku, umožnit bezpečné uchovávání a zpracování dat pro veřejný sektor a výzkumné instituce. Podobné pozitivní účinky se očekávají u propojení s evropským cloudem pro otevřenou vědu (EOSC) a platformy služeb přístupu k datům a informacím (DIAS) založené na cloudu, která poskytuje přístup k datům z pozorování Země v rámci programu Copernicus.

Soukromý sektor, včetně zejména malých a středních podniků, rovněž potřebuje datové a cloudové infrastruktury a služby, které mají základní prvky bezpečnosti, udržitelnosti, interoperability a rozšiřitelnosti. To je zásadní pro to, aby evropské podniky mohly mít prospěch z úplného hodnotového řetězce tvorby a zpracování dat a přístupu k nim a jejich opakovaného využití⁴⁹. Investice propojí soukromé subjekty s veřejnou podporou za účelem vytvoření společných platform nabízejících přístup ke značně rozmanitým cloudovým službám pro bezpečné ukládání a sdílení dat, jakož i aplikace od umělé inteligence po simulaci, modelování, digitální replikování a zdroje vysoce výkonné výpočetní techniky (HPC). Platforma bude zahrnovat všechny vrstvy datové a výpočetní infrastruktury a služeb a bude využívat příležitostí, které nabízí nejnovější vývoj, jako je například edge computing, zavádění sítí 5G a využívání internetu věcí napříč průmyslovými odvětvími. Pomůže rovněž vytvořit dynamický ekosystém pro dodavatelské odvětví v Evropě založené na datech a cloudových službách v celém hodnotovém řetězci.

Složka cloudové federace projektu s vysokým dopadem posílí postupné vytvoření nové rovnováhy mezi centralizovanou datovou infrastrukturou v cloudu a vysoce decentralizovaným a inteligentním zpracováním dat na okraji sítě. Takový projekt by proto měl od začátku propojovat nově vznikající kapacity edge computingu. Postupem času by projekt měl dále umožnit přístup ke špičkovým vysoce výkonným počítačům a jejich integraci se základními službami zpracování dat. To zajistí nepřetržité výpočetní služby za účelem maximalizace růstu a využívání společných evropských datových prostorů pro veřejné, průmyslové a vědecké použití.

V této souvislosti Komise posílí součinnost mezi prací na evropské federaci pro cloudové technologie a iniciativy členských států, jako např. Gaia-X⁵⁰. To je nezbytné pro zabránění vzniku mnoha roztržitých cloudových federací a iniciativ v oblasti sdílení dat, jelikož úspěch takové iniciativy by závisel na panevropské účasti a kapacitě pro navýšení. Z tohoto důvodu Komise usnadní

⁴⁷ Například francouzská iniciativa „Cloud de Confiance“ nebo polský program společné státní infrastruktury IT

⁴⁸ Zejména kapacity podporované v rámci iniciativy EuroHPC.

⁴⁹ Například, jak je vyjádřeno podporou odvětví německého projektu Gaia-X.

⁵⁰ Iniciativa na podporu cloudové federace z německého pohledu předložená německou vládou dne 29. října 2019. Účelem projektu je zajistit evropské normy a referenční architekturu pro vytvoření „virtuálních poskytovatelů velkého rozsahu“ se sídlem v EU.

memorandum o porozumění s členskými státy do 3. čtvrtletí 2020, přičemž začne s těmi státy, které již mají cloudovou federaci a iniciativy v oblasti sdílení dat.

Umožnění přístupu ke konkurenceschopným, bezpečným a spravedlivým evropským cloudovým službám

Za účelem ochrany práv a zájmů podniků a občanů EU bude Komise za podpory příslušných orgánů členských států věnovat zvláštní pozornost dodržování pravidel EU (např. obecné nařízení o ochraně osobních údajů, nařízení o volném pohybu neosobních údajů a akt o kybernetické bezpečnosti) ze strany poskytovatelů cloudových služeb působících na trhu EU a případně jejich plánovanému provádění prostřednictvím samoregulačních a spoluregulačních mechanismů a technologických prostředků za účelem zvýšení důvěry, jakými jsou např. bezpečnost již od fáze návrhu a automatizovaný soulad. V současné době není pro poskytovatele a uživatele cloudových služeb k dispozici žádný komplexní přehled těchto pravidel EU a samoregulačních a spoluregulačních systémů. V této souvislosti Komise **do 2. čtvrtletí 2022** sloučí různá platná pravidla (včetně samoregulace) pro cloudové služby do soudržného rámce ve formě **souboru pravidel pro cloudové služby**. Soubor pravidel pro cloudové služby nabídne v první řadě **přehled stávajících kodexů chování v oblasti cloudu a certifikace**, pokud jde o bezpečnost, energetickou účinnost, kvalitu služeb, ochranu údajů a přenositelnost údajů. V oblasti energetické účinnosti bude zvaženo dřívější opatření.

V souladu se souborem pravidel pro cloudové služby Komise usnadní vypracování **společných evropských norem a požadavků pro veřejné zadávání služeb v oblasti zpracování dat**. To veřejnému sektoru na evropské, vnitrostátní, regionální a místní úrovni umožní stát se hybnou silou nových kapacit EU v oblasti zpracování dat, a nikoliv pouhým příjemcem těchto evropských infrastruktur⁵¹.

V zájmu plného využití tohoto potenciálu by měly být podniknuty další kroky s cílem propojit organizace na straně poptávky v soukromém a veřejném sektoru s novým a inovativním poskytováním služeb zpracování dat přizpůsobených na míru, zejména na úrovni platforma jako služba a software jako služba. Komise usnadní vytvoření **tržiště s cloudovými službami** pro uživatele z EU ze soukromého a veřejného sektoru **do 4. čtvrtletí 2022**. Trh nabídne potenciálním uživatelům (zejména veřejnému sektoru a malým a středním podnikům) možnost vybrat si služby pro zpracování dat v cloudu, softwarové služby a služby platformy, které splňují řadu požadavků v oblastech, jako je ochrana dat, bezpečnost, přenositelnost údajů, energetická účinnost a tržní postup. Účast poskytovatelů služeb na tržišti bude záviset na použití transparentních a spravedlivých smluvních podmínek, které současný trh ne vždy zajišťuje, a to konkrétně pro uživatele z řad mikropodniků a malých a středních podniků⁵². Tržiště může usnadnit veřejné zadávání zakázek v oblasti alternativních řešení a jejich využívání soukromým sektorem může podpořit tržiště vzhledem k jeho značné agregované poptávce.

⁵¹ Příklady podobných programů zadávání veřejných zakázek v této oblasti lze nalézt ve třetích zemích, např. americký program veřejných zakázek FedRAMP. Poskytuje standardizovaný přístup k hodnocení bezpečnosti, povolování a neustálému monitorování cloudových produktů a služeb v jednotlivých federálních agenturách.

⁵² Viz: „Studie o hospodářské újmě způsobené malých a středních podniků v důsledku nespravedlivých a nevyrovnaných smluv o cloud computing“: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/dg_just_cloud_computing_final_report_web_final.pdf.

Zatímco řada členských států již vypracovává podobné tržní iniciativy na vnitrostátní úrovni, výhoda trhu s cloudovými službami na úrovni EU je dvojitá: Zaprvé, může vyřešit stávající problém tržní asymetrie mezi velkými globálními aktéry, kteří často nabízejí integrovaná řešení obsahující aplikace, jež poskytují i menší subjekty (EU). Zadruhé, může zajistit jasnost, pokud jde o soulad cloudových služeb s příslušnými pravidly. To zajistí lepší soulad mezi nabídkou a poptávkou EU vycházející zejména z veřejné správy, služeb obecného veřejného zájmu a malých a středních podniků.

Podporovat pokrok v oblasti datových technologií

Program Horizont Evropa bude i nadále podporovat technologie, které mají zásadní význam pro další fáze ekonomiky založené na datech, jako jsou technologie na ochranu soukromí a technologie, na nichž jsou založeny průmyslové a osobní datové prostory. Několik kandidátů na partnerství v programu Horizont Evropa, jako je např. partnerství pro umělou inteligenci, údajů a robotiku a partnerství evropský cloud pro otevřenou vědu, která se připravují, mohou pomoci směřovat investice do této oblasti.

Klíčová opatření

- Investovat do **projektu s vysokým dopadem na evropské datové prostory**, který zahrnuje architektury pro sdílení dat (včetně norem pro sdílení dat, osvědčených postupů, nástrojů) a mechanismy správy, jakož i evropské federace energeticky účinných a důvěryhodných cloudových infrastruktur a souvisejících služeb, s cílem usnadnit kombinované investice ve výši 4–6 miliard EUR, přičemž Komise by mohla usilovat o investice ve výši 2 miliardy EUR. První prováděcí fáze plánovaná na rok 2022,
- podepsat memoranda o porozumění s členskými státy ohledně cloudové federace, 3. čtvrtletí 2020,
- zavést evropské tržiště s cloudovými službami integrující celý soubor nabídky cloudových služeb, 4. čtvrtletí 2022,
- vytvořit soubor (samo)regulačních pravidel EU pro cloudové služby, 2. čtvrtletí 2022.

C. Kompetence: posílení postavení jednotlivců, investování do dovedností a malých a středních podniků

Posílení postavení jednotlivců, pokud jde o jejich data

Jednotlivci by měli být dále podporováni při prosazování jejich práv, pokud jde o využívání dat, které vytvářejí. Mohou být oprávněny mít kontrolu nad svými daty prostřednictvím nástrojů a prostředků, aby se mohli přesně rozhodnout, co se děje s jejich daty („prostory pro osobní údaje“). To by mohlo být podpořeno rozšířením práva na přenositelnost pro jednotlivce podle článku 20 obecného nařízení o ochraně osobních údajů, čímž by získali větší kontrolu nad tím, kdo může získávat přístup ke strojově generovaným datům a kdo je může používat, např. prostřednictvím přísnějších požadavků na rozhraní pro přístup k datům v reálném čase a zavedení povinného používání strojově čitelných formátů pro data z některých produktů a služeb, např. data pocházející z inteligentních domácích spotřebičů nebo nositelné elektroniky. Kromě toho by mohla být zvažována pravidla pro poskytovatele aplikací osobních údajů nebo nových zprostředkovatelů dat, jako jsou poskytovatelé prostorů pro osobní údaje, která

zaručí jejich úlohu jakožto neutrálního zprostředkovatele⁵³. Tyto otázky lze dále prozkoumat v kontextu výše uvedeného právního předpisu o datech. Program Digitální Evropa bude rovněž podporovat vývoj a zavádění datových prostorů pro osobní údaje.

Investice do dovedností a všeobecné datové gramotnosti

Finanční prostředky určené na dovednosti v rámci programu Digitální Evropa přispějí k překlenutí rozdílů, pokud jde o kapacity v oblasti dat velkého objemu a analýz. Program poskytne finanční prostředky na rozšíření zdrojů digitálních talentů čítajících řádově 250 000 osob, které budou moci rozšířit nejnovější technologie do podniků v celé EU. Vzhledem k významu dat v digitální ekonomice je pravděpodobné, že mnoho z těchto technologií bude založeno na datech.

Celkově by EU a členské státy měly do roku 2025 snížit současný nedostatek 1 milionu digitálních odborníků na polovinu, a to i tím, že se zaměří na zvýšení účasti žen.

Dále bude prozkoumána myšlenka sítě správců dat ze všech datově náročných organizací (jak podniků, tak i veřejného sektoru), kterou předložila odborná skupina pro sdílení dat mezi podniky a vládou.

Pokud jde o obecnou datovou gramotnost, posílená agenda dovedností stanoví cestu, která ukazuje, jak opatření EU a členských států mohou do roku 2025 zvýšit podíl obyvatelstva EU se základními digitálními dovednostmi, a to ze současných 57 % na 65 %.

Data velkého objemu a analytika učení nabízejí nové možnosti pro sběr, analýzu a používání dat za účelem zlepšení vzdělávání a odborné přípravy. Aktualizovaný **akční plán digitálního vzdělávání** posílí lepší přístup k datům a jejich využívání jako jednu ze svých klíčových priorit s cílem přizpůsobit vzdělávací instituce a instituce odborné přípravy pro digitální věk a vybavit je schopnostmi potřebnými pro lepší rozhodování a zlepšování dovedností a schopností.

Budování specializovaných kapacit pro malé a střední podniky

Připravovaná evropská strategie pro malé a střední podniky bude definovat opatření k vybudování kapacity pro malé a střední podniky a začínající podniky. Data jsou v této souvislosti významným přínosem, neboť zakládání nebo rozšiřování společnosti založené na datech není příliš kapitálově náročné. Malé a střední podniky a začínající podniky často vyžadují právní poradenství a poradenství ohledně regulačních požadavků, aby mohly plně využít velké množství příležitostí, které nabízí obchodní modely založené na datech.

Programy Horizont Evropa a Digitální Evropa, jakož i strukturální a investiční fondy, vytvoří v ekonomice založené na datech příležitosti pro malé a střední podniky, aby měly lepší přístup k datům a rozvíjely nové služby a aplikace založené na datech, mimo jiné prostřednictvím inkubačních programů.

⁵³ Bezpečné a univerzálně použitelné digitální identity jsou rovněž zásadní pro umožnění přístupu jednotlivců k jejich údajům a kontrolu nad nimi.

Klíčové opatření

- Prozkoumat posílení práva na přenositelnost pro jednotlivce podle článku 20 nařízení o ochraně osobních údajů, čímž získají větší kontrolu nad tím, kdo může získat přístup ke strojově generovaným datům a využívat je (případně jako součást právního předpisu o datech z roku 2021).

D. Společné evropské datové prostory ve strategických odvětvích a oblastech veřejného zájmu

Jako doplněk k horizontálnímu rámci, jakož i k financování a opatřením týkajícím se dovedností a posílení postavení jednotlivců v oblastech A, B a C⁵⁴, bude Komise podporovat rozvoj společných evropských datových prostorů ve strategických hospodářských odvětvích a oblastech veřejného zájmu. Tato odvětví nebo oblasti jsou odvětvími či oblastmi, v nichž bude mít využívání dat systémový dopad na celý ekosystém, ale také na občany.

To by mělo vést k dostupnosti velkých datových souborů v těchto odvětvích a oblastech spolu s technickými nástroji a infrastrukturou, které jsou nezbytné k používání a výměně dat, jakož i vhodných mechanismů správy. Vzhledem k tomu, že neexistuje univerzální přístup, lze koncepce a modely společné správy v různých odvětvích reprodukovat.

Horizontální rámec by mohl být případně doplněn odvětvovými právními předpisy pro přístup k datům a jejich využívání a mechanismy pro zajištění interoperability. Rozdíly mezi odvětvími budou záviset na pokročilosti diskusí a zjištěných problémech s dostupností dat v tomto odvětví. Dalším relevantním faktorem je stupeň veřejného zájmu a zapojení v daném odvětví, které může být vyšší v oblastech, jako je např. zdravotnictví, a nižší v oblastech, jako je např. výroba. Rovněž je třeba zohlednit potenciální meziodvětvové využití dat. Datové prostory budou vytvořeny v plném souladu s pravidly na ochranu údajů a podle nejvyšších dostupných norem kybernetické bezpečnosti.

Datové prostory musí být doplněny politikami, které stimulují využívání dat a poptávku po službách obohacených daty. Práce na odvětvových datových prostorech bude doplněna odvětvovými opatřeními v celém datovém hodnotovém řetězci.

V návaznosti na pokračující zkušenosti s výzkumnou obcí s evropským cloudem pro otevřenou vědu Komise rovněž podpoří vytvoření následujících devíti společných evropských datových prostorů:

- **Společný evropský datový prostor pro (zpracovatelský) průmysl** na podporu konkurenceschopnosti a výkonnosti průmyslu EU umožňující podchytit potenciální hodnotu využívání neosobních údajů při výrobě (podle odhadů 1,5 bilionu EUR do roku 2027).
- **Společný evropský datový prostor v rámci Zelené dohody** za účelem využití významného potenciálu dat na podporu prioritních opatření Zelené dohody v oblasti boje proti změně klimatu, oběhového hospodářství, nulového znečištění, biologické rozmanitosti, odlesňování a zajišťování dodržování předpisů. Iniciativy „GreenData4All“ a „Cíl Země“ (Destination Earth) (digitální replika Země) se budou týkat konkrétních opatření.
- **Společný evropský datový prostor pro mobilitu**, aby Evropa zaujala přední místo v rozvoji inteligentního dopravního systému, včetně propojených automobilů, jakož i dalších druhů

⁵⁴Seznam odvětvových datových prostorů není vyčerpávající a může být rozšířen.

dopravy. Tento datový prostor usnadní přístup, sdružování a sdílení dat ze stávajících i budoucích databází v oblasti dopravy a mobility.

- **Společný evropský prostor pro data z oblasti veřejného zdraví**, který je nezbytný pro pokrok v oblasti prevence, odhalování a léčby nemocí, jakož i pro informovaná rozhodnutí založená na důkazech s cílem zlepšit dostupnost, účinnost a udržitelnost systémů zdravotní péče.
- **Společný evropský prostor pro finanční data** s cílem stimulovat prostřednictvím posíleného sdílení dat, inovace, transparentnost trhu, udržitelné financování, jakož i přístup k financování pro evropské podniky a integrovanější trh.
- **Společný evropský datový prostor pro energetiku** s cílem prosazovat lepší dostupnost a meziodvětvové sdílení dat bezpečným a důvěryhodným způsobem zaměřeným na zákazníka, neboť by to usnadnilo inovativní řešení a podpořilo dekarbonizaci energetického systému.
- **Společný evropský datový prostor pro zemědělství** za účelem posílení udržitelnosti, výkonnosti a konkurenceschopnosti zemědělského odvětví prostřednictvím zpracování a analýzy produkce a jiných dat s cílem umožnit přesné a přizpůsobené uplatňování výrobních přístupů na úrovni zemědělských podniků.
- **Společné evropské datové prostory pro veřejnou správu** za účelem zvýšení transparentnosti a odpovědnosti veřejných výdajů a kvality výdajů, zlepšení boje proti korupci, a to jak na úrovni EU, tak na vnitrostátní úrovni, a řešení potřeb prosazování práva a podpory účinného uplatňování právních předpisů EU a umožnění inovativních aplikací „gov tech“, „reg tech“ a „legal tech“ na podporu odborníků v praxi, jakož i ostatních služeb veřejného zájmu.
- **Společný evropský datový prostor pro dovednosti** za účelem snížení nesouladu v dovednostech mezi systémem vzdělávání a odborné přípravy na jedné straně a potřebami trhu práce na straně druhé.

Příloha obsahuje podrobnější informace o každém ze společných evropských datových prostorů pro jednotlivá odvětví spolu s informacemi o odvětvových politikách a právních předpisech, které podporují vytvoření těchto prostorů v různých odvětvích a oblastech, a navrhuje odvětvová opatření, která jsou hmatatelná, rozsáhlá, zaměřená na data a doplněna jasným a realistickým harmonogramem.

Komise může zvážit zahájení postupného zavedení dalších společných evropských datových prostorů v jiných odvětvích.

6. Otevřený, ale proaktivní mezinárodní přístup

Vize společného evropského datového prostoru vyžaduje otevřený, ale rozhodný přístup k mezinárodním tokům dat založený na evropských hodnotách. Dnešní evropské podniky působí v propojeném prostředí, které přesahuje hranice EU, takže mezinárodní toky dat jsou nepostradatelné pro jejich konkurenceschopnost. V návaznosti na sílu právního prostředí jednotného trhu má EU velký zájem vést a podporovat mezinárodní spolupráci, pokud jde o data, formování celosvětových standardů a vytváření prostředí, ve kterém může hospodářský a technologický rozvoj vzkvétat, a to v plném souladu s právními předpisy EU.

Současně evropské podniky, které působí v některých třetích zemích, zároveň stále více čelí neodpodstatněným překážkám a digitálním omezením. EU bude tyto neodůvodněné překážky toků dat dále řešit na dvoustranných jednáních a mezinárodních fórech, včetně Světové obchodní organizace, a současně prosazovat a chránit evropská pravidla a normy v oblasti zpracování dat, a to v plném souladu s právními předpisy EU. Komise bude obzvláště obezřetná, pokud jde o ochranu a prosazování práv, povinností a zájmů Evropanů a podniků, zejména pokud jde o ochranu údajů, bezpečnost a spravedlivé a důvěryhodné tržní postupy. Komise je přesvědčena, že mezinárodní spolupráce musí být založena na přístupu, který prosazuje základní hodnoty EU, včetně ochrany soukromí. EU proto musí zajistit, aby každý přístup k osobním údajům občanů EU a evropským obchodně citlivým údajům byl v souladu s jejími hodnotami a právním rámcem. V této souvislosti by mělo být podporováno předávání a sdílení dat mezi důvěryhodnými zeměmi. V případě osobních údajů probíhají mezinárodní předávání prostřednictvím rozhodnutí o adekvátnosti a prostřednictvím jiných stávajících nástrojů předávání, které zajistí, že ochrana údajů je zajištěna bez ohledu na to, kde se údaje nacházejí. Navíc, aniž je dotčen rámec EU pro ochranu osobních údajů, měl by být zajištěn volný a bezpečný tok dat se třetími zeměmi, s výhradou výjimek a omezení týkajících se veřejné bezpečnosti, veřejného pořádku a dalších legitimních cílů veřejné politiky Evropské unie, a to v souladu s mezinárodními závazky. To by EU umožnilo mít otevřený, ale rozhodný přístup k mezinárodním datům založený na jejich hodnotách a strategických zájmech.

Komise bude nadále zlepšovat svou schopnost analyzovat strategický zájem EU na dalším usnadňování mezinárodních toků dat. Za tímto účelem Komise **vytvoří evropský analytický rámec pro měření toků dat** (4. čtvrtletí, 2021). Mělo by se jednat o trvalý rámec, který poskytuje nástroje k provádění průběžné analýzy toků dat a hospodářského vývoje odvětví EU pro zpracování údajů, včetně spolehlivé metodiky, ekonomického oceňování a mechanismů shromažďování toků dat. Poslouží k lepšímu pochopení vzorců toků dat a těžišť, a to jak v rámci EU, tak mezi EU a zbytkem světa, a může být v případě potřeby základem pro odpovídající politické odpovědi ze strany Komise. Měl by rovněž pomoci řídit odpovídající investice s cílem překonat případné nedostatky v infrastruktuře bránící tokům dat. Komise proto bude včas usilovat o spolupráci s příslušnými finančními a mezinárodními organizacemi v oblasti rámce pro měření toku dat (např. EIB, EBRD, OECD, MMF).

EU by měla využívat svého účinného regulačního a politického rámce pro data s cílem přilákat uchovávání a zpracovávání dat z jiných zemí a regionů a navýšit množství inovací s vysokou přidanou hodnotou, která vyplývá z těchto datových prostorů. Bude uvítáno, pokud podniky z celého světa budou využívat evropský datový prostor, s výhradou dodržování platných norem, včetně norem vypracovaných s ohledem na sdílení dat. Program Nástroj pro propojení Evropy (CEF2), jakož i nové externí nástroje, nástroj pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci a nástroj předvstupní pomoci podpoří konektivitu třetích zemí s Evropou, což naopak zvýší atraktivitu výměny dat mezi EU a příslušnými partnerskými zeměmi.

Současně bude EU rovněž aktivně prosazovat své normy a své hodnoty se svými partnery po celém světě⁵⁵. Bude pracovat na mnohostranných fórech za účelem boje proti zneužívání, jako je

⁵⁵Jako příklad lze uvést přijetí pravidel podle obecného nařízení o ochraně osobních údajů v Brazílii a Keni.

nepřiměřený přístup vlád k údajům, například přístup k osobním údajům, který není v souladu s pravidly EU pro ochranu údajů. V zájmu podpory evropského modelu po celém světě bude EU spolupracovat s důvěryhodnými partnery, kteří dodržují stejné standardy a hodnoty, s cílem podpořit další subjekty, které chtějí poskytnout svým občanům větší kontrolu nad jejich daty, a to v souladu s hodnotami, které sdílejí s Evropou. EU například podpoří Afriku při vytváření africké ekonomiky založené na datech, z níž budou mít prospěch její občané a podniky.

Klíčové opatření

Vytvořit rámec pro měření toků dat a odhadnout jejich ekonomickou hodnotu v Evropě, jakož i mezi Evropou a zbytkem světa, 4. čtvrtletí 2021.

7. Závěr

Toto sdělení předkládá Evropskou strategii pro data, jejímž cílem je umožnit EU, aby se stala nejatraktivnější, nejbezpečnější a nejdynamičtější světovou ekonomikou aktivně využívající data, a posílit postavení Evropy prostřednictvím dat za účelem zlepšení rozhodování a zkvalitnění života všech jejích občanů. Uvádí řadu politických opatření a investic potřebných k dosažení tohoto cíle.

V sázce je mnoho, neboť technologická budoucnost EU závisí na tom, zda EU dokáže využít svých silných stránek a příležitostí, které vyplývají ze stále se zvyšující tvorby a využívání dat. Evropský způsob zpracování dat zajistí, že bude k dispozici více dat pro řešení společenských výzev a pro využití v ekonomice, a to při současném respektování a prosazování našich společných evropských hodnot.

Za účelem zajištění digitální budoucnosti musí EU využít svých příležitostí v ekonomice založené na datech.

DODATEK sdělení „Evropská strategie pro data“

Společné evropské datové prostory ve strategických odvětvích a oblastech veřejného zájmu

Ve sdělení „Evropská strategie pro data“ je oznámeno vytvoření datových prostorů pro jednotlivá odvětví a oblasti.

Tento dokument obsahuje další informace o odvětvových politikách a právních předpisech, z nichž vychází vytváření těchto prostorů v různých odvětvích a oblastech.

1. Společný evropský **datový prostor pro (zpracovatelský) průmysl**

Evropa má silnou průmyslovou základnu a zejména výroba je oblastí, kde vytváření a využívání dat může významně přispět k výkonnosti a konkurenceschopnosti evropského průmyslu. Ve studii z roku 2018 byla odhadnuta potenciální hodnota využívání neosobních údajů ve výrobě do roku 2027 na 1,5 bilionu EUR⁵⁶.

Za účelem uvolnění tohoto potenciálu Komise:

- vyřeší otázky spojené s uživatelskými právy ke společně vytvořeným průmyslovým datům (data internetu věcí v průmyslovém prostředí), a to jako součást širšího právního předpisu o datech (4. čtvrtletí 2021),
- shromáždí klíčové subjekty z výrobního odvětví, aby se v souladu s pravidly pro hospodářskou soutěž, jakož i v souladu se zásadami spravedlivých smluv dohodly, za jakých podmínek by byly ochotny sdílet svá data a jak dále podpořit vytváření dat, zejména prostřednictvím inteligentních propojených produktů (od 2. čtvrtletí 2020). Pokud jde o data vytvořená jednotlivci, jejich zájmy by měly být v tomto procesu plně zohledněny a musí být zajištěno dodržování pravidel ochrany údajů.

2. Společný evropský **datový prostor v rámci Zelené dohody**

Zelená dohoda pro Evropu stanovila ambiciózní cíl, aby se Evropa do roku 2050 stala prvním klimaticky neutrálním kontinentem na světě. Sdělení Komise jasně zdůrazňuje význam dat pro dosažení tohoto cíle. Evropský zelený datový prostor může využít významný potenciál dat na podporu prioritních opatření Zelené dohody v oblasti změny klimatu, oběhového hospodářství, nulového znečištění, biologické rozmanitosti, odlesňování a zajišťování dodržování předpisů.

V tomto kontextu Komise:

- zahájí iniciativu GreenData4All (Zelená data pro všechny). Tato iniciativa spočívá v hodnocení a případné revizi směrnice o zřízení Infrastruktury pro prostorové informace v EU (INSPIRE), jakož i směrnice o přístupu k informacím o životním prostředí (4. čtvrtletí 2021 nebo 1. čtvrtletí 2022). Bude modernizovat režim v souladu s technologickými a inovačními příležitostmi a veřejným orgánům, podnikům a občanům EU usnadní přechod na ekologičtější a uhlíkově neutrální ekonomiku a sníží administrativní zátěž,

⁵⁶ Deloitte 2018.

- zavede opakovatelně využitelné datové služby ve velkém rozsahu s cílem podpořit shromažďování, sdílení, zpracování a analyzování velkých objemů dat, které jsou relevantní pro zajištění souladu s právními předpisy v oblasti životního prostředí a pravidly týkajícími se prioritních opatření uvedených v Zelené dohodě (4. čtvrtletí 2021),
- vytvoří společný evropský datový prostor pro inteligentní oběhové aplikace, který zpřístupní nejrelevantnější data s cílem umožnit vytvoření oběhové hodnoty v dodavatelských řetězcích. Zvláštní důraz se bude od začátku soustředit na odvětví, na něž se zaměřuje akční plán pro oběhové hospodářství, jako je zastavěné prostředí, obaly, textil, elektronika, IKT a plasty. Budou vytvořeny digitální „produktové pasy“, které poskytnou informace o původu produktu, trvanlivosti, složení a opětovného použití produktu a možnostech opravy a rozebrání produktu a o nakládání s produktem na konci životnosti. Rozvoj architektury a správy (2020), odvětvové datové strategie (2021), přijetí politiky pro udržitelné produkty s produktovým pasem (2021) a mapování zdrojů a sledování přepravy odpadů (2021),
- zahájí pilotní projekt pro včasné provedení datové strategie v souvislosti s cílem nulového znečištění za účelem využití potenciálu oblasti politiky, která je již bohatá na data, s údaji o chemických látkách, emisích z ovzduší, vody a půdy, nebezpečných látkách ve spotřebitelských výrobcích atd., který je nevyužit a kde první výsledky mohou být přímo ku prospěchu spotřebitelům a planetě (4. čtvrtletí 2021),
- zahájí iniciativu „Cíl Země“

Projekt „Cíl země“ propojí evropskou vědeckou a průmyslovou excelenci s cílem vytvořit velmi přesný digitální model Země. Tato průkopnická iniciativa nabídne digitální platformu pro tvorbu modelů s cílem vizualizovat, monitorovat a předvídat přírodní a lidské činnosti na planetě za účelem podpory udržitelného rozvoje, a tím podpoří úsilí Evropy o lepší životní prostředí, jak je stanoveno v Zelené dohodě. Digitální replika Země bude budována postupně, počínaje rokem 2021.

3. Společný evropský **datový prostor pro mobilitu**

Doprava a mobilita jsou v popředí debaty o sdílení dat, což je oblast, v níž má EU mnoho výhod. To se týká automobilového odvětví, kde propojené automobily jsou kriticky závislé na datech, jakož i jiných druhů dopravy. Digitalizace a data ve všech druzích dopravy a v logistice budou zásadním prvkem další práce na „evropském dopravním systému“, a zejména v nadcházející „**inteligentní a udržitelné dopravní strategii**“ (4. čtvrtletí 2020). Součástí budou opatření ve všech odvětvích dopravy, jakož i v oblasti logistiky pro sdílení dat mezi jednotlivými druhy dopravy a ekosystémů pro cestující.

Automobilový průmysl

Moderní vozidla dnes každou hodinu vytvářejí přibližně 25 gigabytů dat a autonomní automobily budou generovat terabyty dat, které lze využít pro inovativní služby v oblasti mobility a služby opravy a údržby. Inovace v této oblasti vyžadují, aby data získaná z vozidel byla sdílena bezpečným a řádně definovaným způsobem a v souladu s pravidly hospodářské soutěže mezi mnoha různými hospodářskými subjekty. Přístup k údajům získaným z vozidel je od roku 2007 upraven v právních

předpisech EU týkajících se schvalování vozidel⁵⁷ s cílem zajistit spravedlivý přístup nezávislých servisů k některým datům získaným z vozidel. Tyto právní předpisy jsou nyní aktualizovány s cílem zohlednit rostoucí využívání konektivity (3G-4G, tzv. vzdálená diagnostika),⁵⁸ a zajistit, že práva a zájmy vlastníků automobilů, které vytvářejí data, jsou dodržována a jsou v souladu s pravidly pro ochranu údajů.

Plně vytižený systém dopravy

Předpokládá se, že během období 2015–2050 vzroste přeprava cestujících o 35 %. Očekává se, že nákladní doprava pro vnitrozemské druhy dopravy do roku 2050 poroste rychleji než přeprava cestujících, a to o 53 %⁵⁹. Digitalizace a data hrají stále rostoucí úlohu při podpoře udržitelnosti dopravy. Několik legislativních rámců již obsahuje povinnosti týkající se sdílení dat, které stanoví seznam datových souborů (včetně datových souborů týkajících se veřejné dopravy). Fórum pro digitální dopravu a logistiku navíc pracuje na koncepci „sdružených platform“ s cílem definovat, co je třeba učinit na úrovni EU, aby se usnadnilo sdílení/opakované použití dat prostřednictvím propojení různých veřejných a soukromých platform. Kromě toho v členských státech, kde jsou data zpřístupněna, existují sítě vnitrostátních přístupových bodů, které poskytují data pro účely bezpečnosti silničního provozu, dopravního provozu a multimodálních informačních služeb o cestování, a to s daty z veřejného i soukromého sektoru. Široká dostupnost a využívání dat v systémech veřejné dopravy má potenciál učinit tyto systémy účinnějšími, šetrnějšími k životnímu prostředí a vstřícnějšími k zákazníkům. Využití dat za účelem zlepšení systémů dopravy je rovněž ústředním znakem inteligentních měst.

Komise:

- přezkoumá stávající právní předpisy EU o schvalování typu motorových vozidel (v současné době zaměřeno na bezdrátové sdílení dat za účelem opravy a údržby), aby se otevřela cesta k poskytování většího množství služeb založených na datech (1. čtvrtletí 2021). Přezkum se zaměří mimo jiné na to, jak výrobci automobilů data zpřístupňují, jaké postupy jsou nezbytné k jejich získání v plném souladu s pravidly pro ochranu údajů, jakož i na úlohu a práva vlastníka vozidla,
- přezkoumá směrnici o harmonizovaných říčních informačních službách⁶⁰ a směrnici o inteligentních dopravních systémech⁶¹, včetně nařízení v přenesené pravomoci, s cílem dále podpořit dostupnost, opětovné použití a interoperabilitu dat (obě v roce 2021) a vytvořit silnější koordinační mechanismus pro sdružování vnitrostátních přístupových bodů zřízených podle směrnice o inteligentních dopravních systémech prostřednictvím celoevropské podpůrné akce programu Nástroj pro propojení Evropy (2020),
- změnit návrh nařízení o jednotném evropském nebi⁶² tak, aby zahrnoval nová ustanovení o dostupnosti dat a přístupu poskytovatelů datových služeb na trh s cílem podpořit digitalizaci a

⁵⁷ Nařízení (ES) 715/2007.

⁵⁸ Jak se vyžaduje v článku 61 nařízení (EU) 2018/858.

⁵⁹ Hloubková analýza na podporu sdělení Komise COM(2018) 773 „Čistá planeta pro všechny: Evropská dlouhodobá strategická vize prosperující, moderní, konkurenceschopné a klimaticky neutrální ekonomiky“.

⁶⁰ Směrnice 2005/44/ES.

⁶¹ Směrnice 2010/40/EU.

⁶² COM(2013) 410 final.

automatizaci uspořádání letového provozu (2020). To zlepšit bezpečnost, účinnost a kapacitu letového provozu,

- přezkoumá regulační rámec pro interoperabilní sdílení dat v železniční dopravě v roce 2022.
- stanoví společné datové soubory, jak je stanoveno v nařízení o jednotném námořním portálu⁶³ a v závislosti na jeho konečném přijetí v nařízení o elektronických informacích o nákladní dopravě⁶⁴ (první akt má být přijat do 3. čtvrtletí 2021, resp. 4. čtvrtletí 2022) s cílem usnadnit digitální výměnu a opakované používání dat mezi podniky a správou.

4. Společný evropský prostor pro data z oblasti veřejného zdraví

Stávající regulační a výzkumné modely vycházejí z přístupu k údajům o zdravotním stavu, včetně údajů jednotlivých úrovní od pacientů. Posílení a rozšíření používání a opětovného používání údajů o zdravotním stavu má zásadní význam pro inovace ve zdravotnictví. Pomáhá rovněž orgánům zdravotní péče přijímat rozhodnutí založená na důkazech s cílem zlepšit dostupnost, účinnost a udržitelnost systémů zdravotní péče. Přispívá rovněž ke konkurenceschopnosti průmyslu EU. Lepší přístup k údajům o zdravotním stavu může významně podpořit práci regulačních orgánů v systému zdravotní péče, posuzování léčivých přípravků a prokázání jejich bezpečnosti a účinnosti.

Občané mají právo zejména na přístup k údajům o svém zdravotním stavu a na kontrolu nad těmito údaji a mají právo požadovat jejich přenositelnost, avšak provádění tohoto práva je rozříštěné. Úsilí o zajištění toho, aby každý občan měl bezpečný přístup ke svému elektronickému zdravotnímu záznamu (EHR) a mohl zajistit přenositelnost svých údajů, v rámci hranic i přeshraničně, zlepšit dostupnost a kvalitu péče, nákladovou efektivnost poskytování péče a přispěje k modernizaci systémů zdravotní péče.

Občané musí být rovněž ujištěni o tom, že jakmile udělí souhlas v souvislosti se sdílením svých údajů, budou systémy zdravotní péče používat tyto údaje etickým způsobem a zajistí, že daný souhlas může být kdykoli odvolán.

Zdraví je oblast, v níž může EU využít datovou revoluci, která zvyšuje kvalitu zdravotní péče a zároveň snižuje náklady. Pokrok bude často záviset na ochotě členských států a poskytovatelů zdravotní péče spojit své síly a nalézt způsoby, jak používat a kombinovat data způsobem, který je v souladu s obecným nařízením o ochraně osobních údajů, v jehož rámci data zasluhují zvláštní ochranu. Zatímco obecné nařízení o ochraně osobních údajů vytvořilo rovné podmínky pro používání osobních údajů o zdravotním stavu, v rámci členských států i mezi nimi přetrvává rozříštěnost a modely správy pro přístup k údajům se různí. Prostředí digitálních zdravotnických služeb je i nadále rozříštěné, zejména pokud se jedná o přeshraniční poskytování služeb.

Komise:

- vypracuje pro evropský prostor pro data z oblasti veřejného zdraví legislativní nebo nelegislativní odvětvová opatření, která doplní horizontální rámec společného datového prostoru. Přijme opatření na posílení přístupu občanů k údajům o zdravotním stavu a přenositelnosti těchto údajů a řešení překážek přeshraničního poskytování digitálních zdravotnických služeb a produktů. Usnadní v souladu s článkem 40 obecného nařízení o ochraně osobních údajů vytvoření kodexu

⁶³ Nařízení (EU) 2019/1239.

⁶⁴ Jednání se spolunormotvárci jsou uzavřena, přijetí je plánováno na polovinu roku 2020.

chování pro zpracování osobních údajů ve zdravotnictví. Tato opatření budou vycházet ze stávajícího mapování využívání osobních údajů o zdravotním stavu v členských státech a výsledků společné akce v kontextu programu v oblasti zdraví (2020–2023)⁶⁵,

- využije datové infrastruktury, nástroje a výpočetní kapacity pro evropský prostor pro data z oblasti veřejného zdraví, konkrétně podpoří rozvoj vnitrostátních elektronických zdravotních záznamů a interoperabilitu údajů o zdravotním stavu prostřednictvím použití formátu pro výměnu elektronických zdravotních záznamů. Rozšíří přeshraniční výměnu údajů o zdravotním stavu; propojí prostřednictvím bezpečných a sdružených registrů specifické druhy informací o zdraví, jako jsou elektronické zdravotní záznamy, genomické informace (do roku 2025 alespoň pro 10 milionů osob) a digitální zdravotní snímky a bude je využívat, a to v souladu s obecným nařízením o ochraně osobních údajů. Do roku 2022 umožní výměnu elektronické zdravotnické dokumentace pacientů a elektronických lékařských předpisů mezi 22 členskými státy, které se účastní infrastruktury digitálních zdravotnických služeb; zahájí přeshraniční elektronické výměny lékařských snímků, laboratorních výsledků a propouštěcích zpráv prostřednictvím infrastruktury digitálních zdravotnických služeb a posílí model virtuálních konzultací a registry evropských referenčních sítí: podpoří projekty s daty velkého objemu podporované sítí regulačních orgánů. Tato opatření podpoří prevenci, diagnostiku a léčbu (zejména u rakoviny, vzácných onemocnění a běžných a komplexních onemocnění), výzkum a inovace, tvorbu politik a regulační činnosti členských států v oblasti veřejného zdraví.

5. Společný evropský prostor pro finanční data

Ve finančním odvětví vyžadují právní předpisy EU, aby finanční instituce zveřejňovaly značné množství datových produktů, transakcí a finančních výsledků. Revidovaná směrnice o platebních službách navíc představuje významný krok směrem k otevřenému bankovníctví, v němž mohou být spotřebitelům a podnikům nabízeny inovativní platební služby na základě přístupu k jejich údajům o bankovních účtech. V budoucnu by širší sdílení dat přispělo ke stimulaci inovací, jakož i k dosažení dalších důležitých politických cílů na úrovni EU.

Komise v této souvislosti v rámci své chystané strategie pro digitální finance představí ve 3. čtvrtletí 2020 konkrétní iniciativy se zohledněním následujících faktorů:

- Komise dále usnadní přístup k veřejně zpřístupněným finančním datům nebo datům vykazovaným pro účely dohledu, který je v současnosti stanoven právními předpisy, například prostřednictvím podpory používání společných technických norem příznivých pro hospodářskou soutěž. To by usnadnilo účinnější zpracování těchto veřejně přístupných dat ve prospěch řady dalších politik veřejného zájmu, jako je např. zlepšení přístupu evropských podniků k financování prostřednictvím integrovanějších kapitálových trhů, zlepšení transparentnosti trhu a podporu udržitelného financování v EU.
- Na základě nedávného vývoje trhu v oblasti otevřeného financování bude Komise i nadále zajišťovat plné provádění revidované směrnice o platebních službách a prozkoumá další kroky a iniciativy, které budou na tomto přístupu založeny.

⁶⁵ https://ec.europa.eu/health/funding/programme_cs.

6. Společný evropský datový prostor pro energetiku

V odvětví energetiky zavádí několik směrnice přístup zákazníkům k údajům o jejich měřicích přístrojích a spotřebě energie a jejich přenositelnost, a to na transparentním, nediskriminačním základě a v souladu s právními předpisy o ochraně údajů. Konkrétní rámce správy je třeba definovat na vnitrostátní úrovni. Právní předpisy rovněž zavedly povinnosti v oblasti sdílení dat pro provozovatele elektrických soustav. Pokud jde o kybernetickou bezpečnost, probíhají práce na řešení problémů spojených s energiemi, zejména: požadavky v reálném čase, dominové efekty a kombinace starších technologií s inteligentní / nejmodernější technologií.

Dostupnost a meziodvětvové sdílení dat bezpečným a důvěryhodným způsobem může usnadnit inovativní řešení a podpořit dekarbonizaci energetického systému. Komise se bude těmito otázkami zabývat v rámci strategie pro inteligentní sektorovou integraci, která má být přijata ve druhém čtvrtletí tohoto roku, jak bylo oznámeno ve sdělení o Zelené dohodě pro Evropu.

Komise:

- přijme prováděcí akt(y)⁶⁶, které stanoví požadavky na interoperabilitu a nediskriminační a transparentní postupy pro přístup k údajům, přičemž vychází ze stávajících vnitrostátních postupů na základě směrnice o elektřině 2019/944 (2021/2022),
- zváží opatření ke zlepšení interoperability u inteligentních budov a produktů s cílem zlepšit jejich energetickou účinnost, optimalizovat místní spotřebu a rozšířit integraci obnovitelných zdrojů energie (4. čtvrtletí 2020).

7. Společný evropský datový prostor pro zemědělství

Údaje jsou jedním z klíčových prvků ke zvýšení výkonnosti v oblasti udržitelnosti a konkurenceschopnosti zemědělského odvětví. Zpracování a analýza dat o produkci, zejména ve spojení s dalšími daty o dodavatelském řetězci a jinými druhy dat, jako je pozorování Země nebo meteorologická data, umožňuje přesné a přizpůsobené uplatňování výrobních přístupů na úrovni zemědělských podniků. V roce 2018 zúčastněné strany EU vypracovaly kodex chování pro sdílení zemědělských dat na základě smluvního ujednání, který zahrnoval mimo jiné zemědělské i strojní odvětví.

Společný datový prostor pro zemědělství založený na stávajících přístupech ke sdílení dat by mohl vést k neutrální platformě pro sdílení a sdružování zemědělských dat, včetně soukromých i veřejných dat. To by mohlo podpořit vznik inovativního ekosystému založeného na datech, který vychází ze spravedlivých smluvních vztahů, jakož i posílit kapacity pro sledování a provádění společných politik a snížení administrativní zátěže pro vládu a příjemce. V roce 2019 členské státy spojily síly a podepsaly prohlášení o spolupráci „Inteligentní a udržitelná budoucnost pro evropské zemědělství a venkovské oblasti“⁶⁷, které uznává potenciál digitálních technologií pro zemědělské odvětví a zemědělské oblasti a podporuje vytváření datových prostorů.

⁶⁶Článek 24 směrnice (EU) 2019/944.

⁶⁷ Prohlášení podepsalo 25 členských států. Další informace o prohlášení viz <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/eu-member-states-join-forces-digitalisation-european-agriculture-and-rural-areas>.

Komise:

- spolu s členskými státy a organizacemi zúčastněných stran zhodnotí zkušenosti získané v souvislosti s kodexem chování zúčastněných stran, pokud jde o sdílení zemědělských dat na základě smluvního ujednání, a to i na základě stávajícího trhu s digitálními řešeními pro zemědělské podniky a jejich požadavků na dostupnost a využívání dat (3./4. čtvrtletí 2020),
- spolu se zúčastněnými stranami a organizacemi členských států zhodnotí stávající využití prostorů pro zemědělská data, včetně prostorů financovaných v rámci programu Horizont 2020 a přijme rozhodnutí o přístupu EU, (Q4 2020/Q1 2021).

8. Společné evropské datové prostory pro veřejnou správu

Veřejné správy jsou velkými producenty a rovněž uživateli údajů v různých oblastech. Datové prostory pro veřejnou správu tuto skutečnost odrážejí. Opatření v této oblasti se zaměří na právní předpisy a data o zadávání veřejných zakázek a ostatní oblasti veřejného zájmu, jako je např. využívání dat za účelem zlepšení prosazování práva v EU v souladu s právními předpisy EU, včetně zásady proporcionality a pravidel ochrany údajů.

Údaje o zadávání veřejných zakázek jsou zásadní pro zvýšení transparentnosti a odpovědnosti v oblasti veřejných výdajů, boje proti korupci a zlepšení kvality výdajů. Údaje o zadávání veřejných zakázek jsou v členských státech rozděleny do několika systémů, jsou dostupné v různých formátech a není jednoduché použít je pro účely politik v reálném čase. V mnoha případech je nutné zlepšit kvalitu dat.

Stejně tak bezproblémový přístup k právním předpisům EU a členských států a judikatuře a jejich snadné opětovné použití, jakož i k informacím o službách e-justice, mají zásadní význam nejen pro účinné uplatňování práva EU, ale také umožňují inovativní aplikace „legal tech“ na podporu odborníků v praxi (soudců, státních úředníků, podnikových právníků a právníků v soukromé praxi).

Komise:

- vypracuje datovou iniciativu pro údaje o zadávání veřejných zakázek zahrnující jak rozměr EU (datové soubory EU, jako je TED⁶⁸), tak vnitrostátní úroveň (4. čtvrtletí 2020). Bude doplněna rámcem pro správu dat o zadávání veřejných zakázek (2. čtvrtletí 2021),
- vydá pokyny ke společným normám, jakož i k interoperabilním rámcům pro právní informace⁶⁹ uchovávané na evropské a vnitrostátní úrovni, a to v úzké spolupráci s členskými státy (1. čtvrtletí 2021),
- bude spolupracovat s členskými státy s cílem zajistit, aby zdroje dat týkající se provádění rozpočtu EU byly dohledatelné, dostupné, interoperabilní a znovupoužitelné.

9. Společný evropský datový prostor pro dovednosti

Nejsilnější předností Evropy jsou dovednosti jejich lidí. V celosvětové soutěži o talenty musí evropské systémy vzdělávání a odborné přípravy a trhy práce rychle reagovat na nové a vznikající potřeby v oblasti dovedností. To vyžaduje vysoce kvalitní údaje o kvalifikacích, vzdělávacích příležitostech,

⁶⁸ Tenders Electronic Daily.

⁶⁹ Např. o používání identifikátorů ELI a ECLI a o zveřejňování právních předpisů on-line s úředním překladem za účelem podpory dalšího využívání strojového překladu.

pracovních místech a souborech dovedností jednotlivců. V posledních letech Komise zavedla řadu otevřených standardů, referenčních rámců a sémantických aktiv pro zvýšení kvality údajů a interoperability⁷⁰. Jak bylo oznámeno v akčním plánu digitálního vzdělávání⁷¹, Komise rovněž vytvořila rámec pro digitální potvrzení kvalifikací v Europassu, v němž je možné vydávat studujícím potvrzení o kvalifikacích v zabezpečeném a interoperabilním digitálním formátu.

Komise:

- podpoří členské státy při vypracovávání plánů transformace digitálního potvrzení kvalifikací a při přípravě opakovaně použitelných souborů kvalifikací a vzdělávacích příležitostí (2020–2022);
- v úzké spolupráci s členskými státy a klíčovými zúčastněnými stranami vytvoří model správy pro stávající správu rámce pro digitální potvrzení kvalifikací v Europassu (do roku 2022).

10. Evropský cloud pro otevřenou vědu

Kromě vytvoření devíti společných evropských datových prostorů bude pokračovat práce na evropském cloudu pro otevřenou vědu, který poskytuje evropským výzkumným pracovníkům, inovátorům, podnikům a občanům bezproblémový přístup k datům z výzkumu a jejich spolehlivé využití, a to prostřednictvím důvěryhodného a otevřeného distribuovaného prostředí pro data a souvisejících služeb. Evropský cloud pro otevřenou vědu je proto základem pro datový prostor v oblasti vědy, výzkumu a inovací, který sdružuje data, která jsou výsledkem výzkumných a zaváděcích programů, a bude propojen s odvětvovým datovými prostory a bude s nimi v souladu.

Komise:

- do roku 2025 zavede operace evropského cloudu pro otevřenou vědu, které budou sloužit výzkumným pracovníkům EU; Bude řídit podpůrný rozvoj řídicích struktur evropského cloudu pro otevřenou vědu zaměřených na zúčastněné strany, případně v souvislosti se zahájením příslušného evropského partnerství v oblasti evropského cloudu pro otevřenou vědu do konce roku 2020,
- ve střednědobém horizontu od roku 2024 otevře, propojí a formuluje evropský cloud pro otevřenou vědu i mimo vědecká společenství, a to v oblasti veřejného a soukromého sektoru.

⁷⁰ Např. model učení Europass; Evropský rámec kvalifikací pro celoživotní učení (EQF); Klasifikace evropských dovedností, kompetencí, kvalifikací a povolání (ESCO), rámec digitálních kompetencí (DigComp).

⁷¹ COM(2018) 22 final.